Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 70 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Baland.-April 15, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Kriokalai

Nieko baisaus.
Už bažnyčios kišenę.
Kaip kokia liga.
Stebūklingas "aureomycin."
Didelis nuostolis.
Kryžiokiška kiaulė.
Rašo A. BIMBA

Vienas lietuviškas laikraštis sakosi surinkęs žinias, kad "iš komunistų valdomų kraštų" jau esą pabėgę du šimtai tūkstančiai žmonių. Tai esą baisiai baisu.

Bet kai rimtai pamisliji, tas visas baisumas greitai išgaruoja. Daleiskime, jog tai tiesa, jog tiek iš tų kraštų žmonių ir pabėgo. Tuojau reikia pažiūrėti, kas per vieni tie žmonės?

★

Daugelyje tų kraštų ilgus metus viešpatavo ekonominis kapitalizmas ir politinis fašizmas. Bent keletui milijonų žmonių buvo gražu, lengva ir malonu gyventi. Desėtkams gi milijonų buvo sunku ir skurdu gyventi.

Komunistams vairuojant šalies reikalus, buvusiems turčiams ir valdovams pasidarė baisiai trošku. Kurie negali prisitaikyti prie naujojo gyvenimo, nešdinasi užsienin. Dar tik stebėtis reikia, kad tiek mažai jų išsinešdino.

★

Popiežius supykusiai bara liaudiškąją Lenkiją. Kaip ji drįso užgauti katalikų bažnyčios nesvietiškus turtus, paliesti kunigų ir vyskupų kišenę!

Dvasininkų skaudžiausia vieta yra kišenė. Už viską jie sutiks tau nuodėmes atleisti, bet, saugok perkūne, neliesk jų kišenės. Pakelsi ranką prieš iš žmonių sukrautus bažnyčios turtus, eisi tiesiai pragaran be jokio pasigailėjimo.

★

Vėl mūsų visą orą užtvino skrajojančios "lėkštės." Iš visų Amerikos kampų plaukia žinios, kad aukštai ore skraido nežinomos ir nesuprantamos "lėkštės."

Ar tik nebus "bolševikų" atsiųsta koronė? Kas gi kitas galėtų išdrįsti mus taip gązdinti?

★

Per keletą dienų visa šalis buvo sujudinta "submarinais." Ten jau buvo aiškiai, tvirtai ir atvirai pasakyta, kad "bolševikai" buvo pribuvę visą Ameriką išnešti į padanges.

Amerikos žmonių gązdinimas pasidarė periodiška liga. Kas nors sėdi Washingtone ir tą amarą sugalvoja.

Kiekvienu sykiu, kaip tik pakyla gązdinimas, tuojau valdžia pareikalauja iš Kongreso daugiau pinigų apsiginklavimui. Ir gauna. Masinio protesto iš žmonių pusės nesimato. Jie išgązdinti "lėkštėmis" ir "submarinais."

★

Dar vienas stebūklingas mokslo išradimas. Jis pavadintas "aureomycinu." Į vieną toną ėdalo įdėsi penketą svarų šio padaralo ir gyvulio svoris ir dydis pasidvigubins.

"Aureomycin" panaudojus žmonių veislės gerinimui, susilauksime tikrų milžinių! Šimto svarų mergina pasidarys dviejų šimtų svarų. Šešių pėdų vyras pasidarys dvylikos pėdų!

What's next?!

★

Dominiko P. Lekavičiaus mirtis padarė mūsų pažangos judėjimui didelį nuostolį. Tai buvo tikras lietuviškas "ąžuolas." Desėtkus metų jis atidavė kovai prieš išnaudojimą ir skriaudas. Jis buvo ir eilinis kovotojas ir vadas. Nežinojo, kas yra nuovargis, kas yra poilsis, kai reikėjo eiti į susirinkimus, apsiimti į komisijas, parašyti korespondenciją.

Sakoma, kad ne atomai susprogdinę bombanešį

Albuquerque, N. Mex. — Kada susprogo milžiniškas amerikinis bombanešis B-29, pasklido kalbos, kad jis gabeno "kibirkščiuojančias" atominių bombų medžiagas; gal dėl to ir eksplodavęs bombanešis.

Valdininkai gi aiškina, kad eksplodavo gazolinas, one atominės medžiagos.

Su bombanešiu žuvo visi 13 lakūnų ir jų oficierių.

Nelaimė įvyko "sekretname" plote, kur gaminama atominės bombos ir daroma bandymai naujausiems ginklams.

Indonezija rengiasi užpult sukilėlius

Jakarta. — Indonezijos prezidentas Sukarno ketvirtadienį įsakė savo armijai nuslopint sukilimą Makassar mieste ir apylinkėje, Celebes saloje. O trimis dienomis pirmiau Indonezijos apsigynimo ministerija skelbė, kad "jau pasidavę" valdžiai sukilėliai su savo vadu kapitonu Abdulu Azizu.

Sukilimą padarė buvusi koloninė Holandijos kariuomenė.

Sumažinta karinė Amerikos atstovybė Varšavoje

Varšuva.— Lenkija reikalavo, kad Jungtinės Valstijos sumažintų kariškių skaičių savo ambasadoje. Tad Amerika ir atšaukė 5 savo oficierius, 2 saržentus ir 2 sekretorius.

Dabar amerikinėje ambasadoje Varšuvoje telieka tik 4 oficieriai ir 8 saržentai, neskaitant civilinių ambasados narių.

Romoj suimta 300 demonstrantų prieš Ameriką

Roma. — Italų minia apgulė Amerikos ambasadą Romoj; demonstravo prieš amerikinių ginklų siuntimą Italijai: protestavo, kad Italija ruošiama karui prieš Sovietų Sąjungą.

Tūkstančiai žandarų, raiti, pėsti ir važinėdami amerikiniais džysais, atakavo demonstrantus. Areštavo bent 300.

LONDON. — Krautuvių Tarnautojų Unija, turinti 350,000 narių, reikalauja pakelti algas; smerkia valdžios pasimojimą užšaldyti įąsias.

ORAS. — Šalta giedra.

Dominikas P. Lekavičius buvo neišsemiamas energijos ir įkvėpimo šaltinis.

★

So. Bostono Darbininke A. Zemena prižada visus Amerikos pažangiuosius lietuvius "prašalinti iš lietuviško sąjudžio." Man jo gaila. Jis pamiršta, kad net ir kryžiokiška kiaulė ragų neturi ir nieko negali išbadyti. Todėl niekas nebijo ir Zemeno.

PRAVDA SAKO, SOVIETAI PAMOKINO AMERIKOS LAKŪNUS GERBTI TARPTAUTINES TEISES

Maskva. — Sovietų komunistų laikraštis Pravda rašo:

—Sovietiniai lėktuvai-kovotojai tinkamai pamokino begėdiškus amerikonus, kurie atskrido karinius pratimus daryti virš Latvijos.

Jungtinių Valstijų oro jėgų atstovas Wiesbadene, Vokietijoj, gyrėsi, kad, girdi, "mes galime skraidyti per Baltijos Jūrą, kada tik mums patinka."

Bet faktai parodo, kas balandžio 8 d. į pietus nuo Liepojos atsitiko keturmotoriniam kariniam Amerikos lėktuvui, tokios rūšies kaip Bombanešis B-29. Tie faktai mokina gerbti tarptautinius įstatymus, — sako Pravda.

Tai, suprantama, tas pat dingęs Amerikos lėktuvas Privateer, kurio palaikų Baltijos Jūroje ieško ginkluoti amerikiniai lėktuvai.

Pravda tęsia:

— Amerikiniai valdininkai sakė, kad jų lėktuvas dingęs laike paprastos lavinimosi kelionės iš Vokietijos į Daniją; bet jie užtyli faktą, kad tas lėktuvas sulaužė sovietinę sieną ir "lavinosi" virš Sovietų žemės.

(Sovietų vyriausybė savo protesto notoj pareiškė, jog minimas lėktuvas apšaudė sovietinius lėktuvus, kuomet jie liepė jam nusileisti į artimąją aikštę. Vienas greitasis Sovietų lėktuvas atsakė šūviais iš savo pusės. Tad amerikinis lėktuvas pabėgo atgal link jūros ir dingo iš akių, kaip sakė sovietinė nota.)

—Nekviesti amerikiniai svečiai su savo lėktuvu sužiniai peržengė Sovietų valstybės neliečiamybę ir sulaužė tarptautines teises, —rašo Pravda. — O Amerikos valdininkai visaip išsisukinėja, mėgindami paslėpti, kad jų lėktuvas šnipiškai apžvalginėjo sovietines vietoves. Tarp tų išsisukinėjimų yra pasakojimai, kad Jungtinės Valstijos, girdi, nepripažįsta Latvijos sovietiniu kraštu.

Panašiai šnekėdavo ir Hitleris. Jis pasakodavo, kad negalima pripažinti tarptautinių teisių net visai Sovietų Sąjungai.

Čilės diktatorius Videla gyrėsi senatui uždaręs Komunistų Partiją

Washington. — Trumano valdžios pakviestas, Senate kalbėjo Čilės diktatorius -prezidentas Gabriel G. Videla. Jis ypač gyrėsi uždaręs ir užgynęs Komunistų Partiją Čilėje. Videla pareiškė, jog uždrausta rinkti ir komunistinius atstovus į Čilės seimą (kongresą).

Videlos valdžia įsakė panaikinti ir kitas progresyves organizacijas, apšaukdama jas komunistinėmis. Dennis Chavez dėkojo Videlai, esą, už "tokią kilnią kalbą."

Prez. Trumanas ir valstybės sekretorius Achesonas suruošė pietus-bankietus Videlai.

Videla viešės 4 savaites Jungtinėse valstijose, iš kurių tikisi gauti paskolos.

(Vakar buvo netiksliai pavadintas Videla Venezuelos prezidentu.)

Jungt. Tautų Sekretorius lėksiąs į Maskvą

Lake Succes, N. Y.—Generalis Jungtinių Tautų sekretorius Trygve Lie sakė korespondentams, kad jis galvoja apie skridimą Maskvon. Jis nori pasikalbėti su Sovietų vyriausybe apie ginčus kas liečia Kinijos atstovus Jungtinėse Tautose.

Lie yra pataręs priimti Kinijos Liaudies Respublikos delegatus kaip kinų tautos atstovus. To reikalauja Sovietų Sąjunga ir jos draugai.

Bet amerikinis blokas Jungt. Tautų Saugumo Taryboje vis dar pripažįsta Čiang Kai-šeko politikierius kaip Kinijos atstovus.

Sovietų delegatai griežtai atmeta čiangininkus ir nedalyvauja tokiose Jungt. Tautų komisijų posedžiuose, kur būna Čiang Kai-šeko pasiuntiniai.

WASHINGTON. — Valdinis gyvenamųjų namų direktorius Tighe Woods paleido 1,100 pareigūnų, kurie veikė, kad būtų vykdomas rendų kontrolės įstatymas. Gegužės mėnesį bus paleista dar 1,000 tokių pareigūnų.

Dabartinis rendų kontrolės įstatymas išsibaigs birželio 30 d., jeigu Kongresas nepanaujins to įstatymo.

Jankių skraidymą virš Latvijos vadina "begėdišku įsiveržimu"

Daug senatorių ir kongresmanų ima giminėm algas iš valdžios

Washington. — Oficialiai pranešta, jog pernai 28 senatoriai ir 90 kongresmanų samdė savo gimines kaip raštininkes-raštininkus, kuriems valdžia mokėjo algas.

Senatoriai ir kongresmanai gauna po $12,500 algos ir dar po $2,500 priedo išlaidoms per metus. Priedas yra laisvas nuo taksų. Bet jie samdo raštininkes-padėjėjus, kuriem valdžia išmoka tūkstančius dolerių algų.

Taip antai, respublikonas senatorius Ives pernai samdė tiek raštininkių-padėjėjų, kad valdžia jiems išmokėjo $60,946 algų per metus.

Mažiausiai valdžios pinigų išleido savo padėjėjom senatorius Forrest C. Donnell — "tiktai" $28,247 per metus.

Respublikonas kongresmanas Parnell Thomas yra kalėjiman pasodintas už pasisavinimą algų, kurias valdžia mokėjo Thomaso giminėms ir kitoms moteriškėms neva kaip oficialėms raštininkėms.

Panašiai išnaudojo valdžią ir buvęs kongresmanas O'Konski.

Filipinų policija nužudė 70 ramių žmonių

Manila. — Didžiajame penktadienyje Filipinų policija urmu užpuolė ir nužudė 70 ramių žmonių viename Papangos provincijos miestelyje. Valdžia ketina tyrinėti tą skerdynę.

Filipinų karo ministerija, iš savo pusės, giriasi, kad per kelias pastarąsias dienas jos kareiviai užmušę 79 valstiečius sukilėlius-hukbalahapus. Pasakoja, kad iš valdžios pusės kritę tik du kareiviai.

Francijos policija saugos amerikinius "švietėjus"

Paryžius. — 69 amerikonai, vadinami "švietėjai," iš 41 valstijos lankysis vienuolikoje vakarinės Europos kraštų. Francijos valdžia paruošė policiją, kad apgintų tuos "švietėjus" nuo demonstrantų. Nes buvo pranešta, jog darbininkai demonstruos prieš juos kaip karinius Amerikos agentus.

Rangun, Burma. —Viesulas čia užmušė 6 žmones ir sužeidė 100.

Mirtinai sutrėkšta 50 indusų maldininkų

New Delhi, Indija.—Daugiau kaip milionas indusų maldininkų grūdosi maudydytis šventojoj savo upėj Gange prie Hardwar miesto. Per jų susikimšimą tapo mirtinai sutrempta bei sutrėkšta 50 žmonių: keli šimtai sužeista.

Indusų religija skelbia, kad jeigu kuris pasimaudys 6 valandas toje upėje per atlaidus, tai nusiplaus visus "griekus" ir užtikrins išganymą ne tik sau, bet ir savo vaikams bei kitiems ainiams per tris kartas. Tie atlaidai įvyksta sykį kas 12 metų.

Tai buvęs ginkluotas Amerikos lėktuvas

London. — Fotografijos rodo, jog tokie Amerikos lėktuvai, kaip dingęs Baltijos jūroj Privateer, yra tuzinais kulkosvaidžių ginkluoti. O amerikonai skelbia, kad tas lėktuvas buvęs beginklis.

New York. — Penktadiedienį čia snigo ir iš ryto buvo 25 laipsniai šalčio virš zero.

Prez. Trumanas savinasi "gerovės nuopelnus" per 5 pastaruosius metus

Washington. — Korespondentai balandžio 13 d. užklausė prez. Trumaną, ką jisai mano apie penkerius savo prezidentavimo metus. Trumanas atsakė, kad jo valdžia patarnavus didžiausiai gerovei pramonėje ir žemės ūkyje. Ir dar niekuomet šios šalies istorijoje nebuvę tokių gerų laikų amerikiniam bizniui, kaip pastaraisiais metais, sakė prez. Trumanas, primindamas, jog tatai raportavo Wall Stryto bankininkai ir kiti didieji bizniai.

Prezidentas taip pat gyrėsi pasidarbavęs taikai tokiais žingsniais, kaip Marshallo planas vakarinei Europai ir parama Graikijai ir Turkijai pagal Trumano mokymą prieš komunizmą.

Kartu Trumanas skundėsi prieš tuos laikraščius, kurie sako, jog būtų lygiai taip, jeigu net pusgalvis (moronas) būtų prezidentavęs per pastaruosius 5 metus.

Areštuota 90 mirusio turkų generolo šalininkų

Istanbul, Turkija.—Mirus Turkijos generolui Fevziui Cakmakui, buvusiam armijos vadui, jo šalininkai kėlė demonstracijas prieš dabartinę turkų valdžią. Policija užpuldinėjo demonstrantus ir areštavo daugiau kaip 90.

Pasitraukęs iš karinės tarnybos, gen. Cakmak vadovavo Tautinei Partijai, kuri priešinasi preidento Ismeto Inonu valdžiai.

Policija, tarp kitko, suėmė 25 asmenis, kurie garsiai skaitė arabų kalba Koraną, mahometonų šventraštį. Valdžios įsakyta tiktai turkų kalba Koraną skaityti.

BOMBA HARVARDO UNIVERSITETE

Cambridge, Mass.—Sprogo bomba ant palangės Harvardo Universiteto bendrabučio Thayer Hall; sužeidė vieną studentą, ir sutriuškino kelis tuzinus langų. Bomba buvo daryta. Ieškoma kaltininkų.

Norristown, Pa. — Džiūrė surado, kad per Sanatorijos viršininkų apsileidimą įvyko gaisras, kuriame žuvo 10 proto ligonių.

Nuteisti du čechai kaip Amerikos šnipai

Praga. — Čechoslovakijos teismas nuteisė du čechus kalėjiman už šnipinėjimą amerikinei ambasadai. Dagmara Kacerovska gavo 15 metų kalėjimo ir Lubomiras Elsneris — 18 metų.

Jiedu buvo Jungtinių Valstijų ambasados samdomi tarnautojai, žinių vertėjai. Teisme abudu prisipažino "iš dalies" kaltais. Jiedu taipgi pasisakė, jog rašinėdavo amerikiniam ambasados laikraštukui čechų kalba straipsnius, šmeižiančius Čechoslovakijos Liaudies Respubliką.

Sugriuvo Graikijos liberalų valdžia

Atėnai, Graikija. —Pasitraukė liberalų ministų kabinetas su savo premjeru Sofokliu Venizelosu. Tad Graikijos karalius Paulius pakvietė generolą Plastirasą sudaryti naują ministrų kabinetą. Plastiras yra vadas vadinamos Vidurinės partijos.

Suprantama, jog Amerika prispyrė liberalų valdžią pasitraukti. Amerikos ambasadorius Atėnuose neseniai reikalavo "paplatinti" Graikijos valdžią, įtraukiant į ją įvairių kitų partijų politikierius. Jis persergėjo, kad Jungtinės Valstijos sumažins arba sustabdys dolerinę paramą Graikijai, jeigu jos valdžia nebus paplatinta.

Čiangininkai tebeskleidžia gandus apie rusus Kinijoj

Hong Kong.—Čiang Kai-šeko kinai tautininkai skleidžia iš Formozos gandus, kad Sovietai, girdi, susiuntę šimtus, gal tūkstančius lėktuvų liaudiškai Kinijos valdžiai. Čiangininkai kartoja savo paskalus, kad Rusija atsiuntus tūkstančius savo karininkų į Šanghajų ir kitus naujosios Kinijos miestus.

Bet atkeleiviai iš Šanghajaus liudija, kad nematyt ten nė vieno rusų karininko.

Vakariniai 4 kraštai vienodina savo oro jėgas

London. —Anglija, Francija, Belgija ir Holandija susitarė vienodai lavinti karinius savo lakūnus, pagal tas pačias taisykles. Bus daromi bendri tų kraštų lėktuvų manevrai.

Ruošiami bendri Atlanto kraštų laivynų manevrai

Ottava, Kanada. — Kanadiniai valdininkai sakė, kad gegužės mėnesį visų Atlanto pakto šalių kariniai laivynai išvien darys manevrus šiaurinėje Jūroje, arti Vokietijos.

Atlanto paktui priklauso Jungtinės Valstijos, Anglija, Francija ir devyni kiti kraštai.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Amerikos Konferencija Taikai Išlaikyti

Skaitytojas, be abejojimo, bus skaitęs š. m. balandžio mėn. 12 dienos Laisvėje Amerikos intelektualų ir dvasiškių šaukimą **Konferencijon Taikai Išlaikyti**

Konferencija įvyks šių metų **gegužės mėnesio 29, 30 ir 31 dd. Chicagoje.**

Laiko beliko nedaug, tad kiekvienas amerikietis privalo susirūpinti, kad konferencija butų pasekminga. Atsiminkime, jog šaukėjai, net ir geriausiais norais besivadovaudami, didelės ir reikšmingos konferencijos nepadarys, jei plačioji visuomenė nuoširdžiai nereaguos į jų kvietimą.

Konferencijoje turėtų dalyvauti įvairiausių įsitikinimų ir pažiūrų žmonės, trokštą taikos. Šiandien, kai imperialistai siekiasi pasaulį naikinti atomo ir hydrogeno bombomis, tai nėra prasmės klausinėti žmogų, kokios jis yra pakraipos, kokių religinių įsitikinimų bei kokių politinių pažiūrų. Jei tik jis ar ji stoja už taiką, tai ir gerai, jam reikia paduoti ranką, tenka su juo išvien dirbti, kad išgelbėjus pasaulį nuo karo provokatorių pasimojimo.

Šia proga pravartu susipažinti su tuo, kaip į taikos išlaikymo reikalą žiūri tarybiniai intelektualai. Štai vienas žymiausiųjų T. Sąjungos rašytojų, Ilija Erenburgas, parašė atsišaukimą į rašytojus Ernestą Hemingway, John Steinbecką, J. B. Prestley ir kitus, ragindamas juos stoti taikos šalininkų frontan. Tarp kitko Erenburgas žymi:

"Aš nesakau, kad jūs turėtumėt sutikti su mūsų socialinėmis, politinėmis ir estetinėmis pažiūromis. Aš nesakau, kad jūs turėtumėt pasmerkti tą ar kitą valdžią dėl jos naminės ar užsieninės politikos. Aš tik sakau, kad reiktų pasmerkti toji valdžia, kuri pirmutinė išdrįstų mesti atominę bombą ant bent kurios šalies gyventojų."

Musų nuomone, tai teisinga pažiūra.

Paimkime konkretų pavyzdį: Sakysim, didžiuliame apartmentnamyj gyvena keletas dešimtų šeimų, kurių tarpe yra visokių tikybų žmonių, netikinčių žmonių, respublikonų, demokratų, komunistų ir nepartinių. Ir štai, jaučiama, jog kai kurie piktadariai ruošiasi apartmentą padegti. Ką gi šitie visi—visokių įsitikinimų ir pažiurų—žmonės darytų? Jie budėtų, jie visi vieningai stovėtų sargyboje, kad piktadaris savo tikslo nepasiektų, kad apartmentnamis, kuriame jie gyvena, būtų saugus ir čielas.

Pasaulis šiandien yra kaip apartmentnamis. Nepaisant, kas ką sako, pasaulis yra tik vienas. Jeigu piktadariams, imperialistams—kriminalistams pavyktų jis uždegti atomo bei hydrogeno bomba, jis užsiliepsnotų, naikintų miliojonus žmoniu. Kokia būtų pasėka atominės bei hydrogeninės bombos uždegto gaisro, nieks šiandien negali pasakyti, panašiai, kaip negalima būtų pasakyti, kas atsitiktų, jei piktadaris kokiomis naujomis priemonėmis uždegtų apartmentnamį, kuriame jūs gyvenate.

Va, kodėl tenka kiekvienam budėti, kad piktadariai imperialistai neuždegtų pasaulio atomine ugnimi!

"Gyventi ar mirti—tai šios dienos klausimas," sako amerikiečių išleistas konferencijon šaukimas. Toliau:

"Valdžia padarė grėsmingą nutarimą—gaminti hydrogeninę bombą, nepaisant, kad milijonai amerikiečių dėl to krūpčioja iš baimės. Tai pavojus, kuris nustelbia visus praeityje grėsusius pavojus. Tatai atidaro duris karui, grūmojančiam sunaikinti visą žmoniją. Tos durys turi būti uždarytos. Turi būti pašalintas karas, kaip žmonijos likimo sprendėjas."

Šitaip į dalykus žiūri konferencijos šaukėjai.

Be abejojimo, jų balsas bus išgirstas ir taikai palaikyti konferencija, šaukiama Chicagon, bus didelė ir reikšminga.

Trys Šimtai Generolų

Andai savaitraštyj **"The Nation"** tilpo žymaus ispano publicisto, De Vayo, straipsnis apie Vakarų Vokietiją. Jis tai rašo ryšium su būsimaja Amerikos, Anglijos ir Francūzijos užsienio reikalų ministrų konferencija, įvykstančia gegužės mėnesį, — konferencija, kurioje bus svarstytas ir Vakarų Vokietijos klausimas.

Be abejojimo, ten bus svarstyta, ar ginkluoti Vakarų Vokietiją, ar steigti jos armiją; bus, galimas daiktas, svarstytas ir kitas klausimas: ar pripažinti Vakarų Vokietijai lygią "pilietinę teisę," t. y., ar įsileisti ją į aukštąsias Vakarų Europos tarybas.

Ta proga Del Vayo žymi:

"Visų trijų valstybių vyriausybės pripažįsta, jog Vakarų Vokietijoje atgema nacizmas. Jau priimta normalių reiškiniu tas faktas, jog artimi Hitlerio bendradarbiai užima aukštas vietas pramonėje ir valdžioje; kartelliai, amerikinės militarinės valdžios nujstatyminti prieš trejus metus, atsikuria ir jie šiandien galingesni nei kada nors buvo; buvusieji nacių laikraščių leidėjai, nepasikeitę ir nepareiškę jokio gailesčio dėl savo pirmesniųjų darbų, gauna priemones spausdinimui šlykščių, anti-semitinių laikraščių ir žurnalų. Šitie žmonės netgi nerodo jokio noro reformuotis. Atžagariai."

Tai vienas juodas, sakytum, baisus lopas Vakarų Vokietijos apsiauste. Yra ir kitas, kuris gero nežadąs demokratiniam pasauliui. Paskaitykite:

"Šiuo metu trys šimtai generolų, vadovaujamų dviejų aukštų buvusios Hitlerio armijos pareigūnų, field maršalo Guderian ir generalinio štabo viršininko von Halder, ruošia naują strateginį planą. "

Šios dvi trumpos ištraukos pasako daugiau nei ilgiausi straipsniai galėtų pasakyti. Jos kiekvienam rodo: Vakarų Vokietijoje viešpatauja naciai, hitlerininkai, kurių generolai ruošiasi steigti vokiečių armiją, — armiją, esančią nacių vadovybėje!

Finansinė Parama Laisvei, Smūgis Kryžiokams

Lietuviškieji kryžiokai trokšta dienraščiui Laisvei mirties. Tačiau pažangioji mūsų visuomenė sako: dienraštis Laisvė turi gyvuoti! Savo stiprius pareiškimus kryžiokams, pažangūnai remia finansais. Kitas smūgis kryžiokams dar skaudesnis: Inteligentiškesni dipukai, pasipiktinę kryžiokų organizuojamais pikietais ir piūdymais lietuvio prieš lietuvį, atsimeta iš jų abazo ir stoja į pažangiečių eiles. Šią savaitę Brooklyne du dipukai užsiprenumeravo Laisvę. Ot, tai bent naujiena prelatui Balkūnui, kuris yra vienas aitriausių neapykantos ir pagiežos kurstytojų tarpe lietuvių.

Finansinės paramos dienraštis palaikė nuo šių prietelių:

J. Žebrys, nuo clevelandiečių grupės	$15.00
S. Šaltys, Rockford, Ill.	5.00
Vladas Zaruba, Brooklyn, N. Y.	5.00
I. K., Scranton, Pa.	5.00
J. Chelus, Perth Amboy, N. J.	5.00
S. Benkus, Haverhill, Mass.	5.00
W. Čepolis, Alliance, Ohio	3.00
J. Bakšys, Worcester, Mass.	3.00
A. Kasperavičius, Ansonia, Conn.	2.00
J. Kamarauskas, Girardville, Pa.	1.00
A. Žilionis, Haverhill, Mass.	1.00

Visi aukojusieji linki dienraščiui gyvuoti ir pareiškia, kad jie duos ir daugiau paramos kovai prieš kryžiokų piktas užmačias užsmaugti dienraštį Laisvę.

Kitas džiuginantis ženklas, tai daugelyje vietų yra rengiama pramogos dienraščio paramai. Kaip matote iš paskelbimų visoje eilėje kolonijų bus perstatytas veikalas "Nesusipratimas," kurį parašė Rojus Mizara, ir pelnas nuo perstatymų skiriamas Laisvės naudai. Jau keliatoje vietų yra rengiami piknikai mūsų dienraščio paramai. Tai puikūs dalykai! O kryžiokams, tai skaudus smūgis. Jokie tamsos apuokai negali pastoti kelio apšvietai. Mūsų dienraštis gyvuos!

Laisvės Administracija.

Mykolas Biržiška

Siaurame artimų pažįstamų rate Mykolas Biržiška didžiuodavosi savo bajoriška kilme: jo protėviai buvo lenkų bajorai — Biržiškos. Plačiajai publikai Biržiška nereklamuodavo savo bajoriškos kilmės, bet širdyje jis visuomet buvo įsitikinęs, kad mėlynas kraujas, tekantis jo gyslose, turi jam užtikrinti ypatingą karjerą. Kaip bebūtų su Mykolo Biržiškos protėviais, bet jis pats turėjo svarių ypatybių karjerai: jis buvo žmogus be principų, be įsitikinimų, be moralės ir be sąžinės.

Po 1917 metų Vasario revoliucijos Rusijoje Mykolas Biržiška ėmė smarkiai reklamuoti savo "socializmą." Tuo laikotarpiu "socialisto" etikėtė jam atrodė naudingiausia karjerai daryti.

Greit Biržiškai pasitaikė pirmoji proga tapti "politiniu veikėju." Tą progą jam suteikė kaizeriniai okupantai. Mykolo Biržiškos "socialistiniai" įsitikinimai nedarė jokių kliūčių okupantams tarnauti.

1917 m. rugsėjo mėn. Biržiška buvo okupacinės valdžios paskirtas į "lietuvių konferencijos" delegatus. "Socialistas" puikiai jautėsi kunigų, dvarininkų, pirklių ir fabrikantų kompanijoje ir karštai rėmė nutarimus, kuriuos konferencijai įsakė priimti jos organizatoriai — vokiškieji okupantai.

Kai 1918 m. gruodžio pabaigoje Šleževičius lipdė "ministrų kabinetą," siekdamas vokiškųjų landknechtų durtuvais užgniaužti liaudies valdžią Lietuvoje, jam buvo reikalingas "socialistas," kuris padėtų užmaskuoti antiliaudišką savo išdavikiškos vyriausybės pobūdį. Mykolas Biržiška džiaugsmingai atėjo Šleževičiui į pagalbą. Taip Biržiška tapo ministru vyriausybėje, kuri vokiečių kareiviais, anglų ginklais ir amerikiečių pinigais nuslopino liaudį.

Įvykus Lietuvoje 1926 m. fašistiniam perversmui, Biržiška labai greit tapo Smetonos draugu ir dažnu svečiu jo rūmuose.

1935-36 metai lietuviškajam fašizmui buvo pavojingos krizės metai. 1935 m. įvyko Suvalkijos valstiečių sukilimas, o 1936 m.—stambiausias buržuazinėje Lietuvoje Kauno ir kitų miestų darbininkų generalinis streikas. Kiekvienam buvo aišku, kad lietuviškasis fašizmas artėja prie kracho. Tuo laikotarpiu Biržiškai atėjo nauja idėja: po Smetonos jis turi užimti prezidento vietą Lietuvoje. Apgalvojęs savo šansus, jis nutarė, kad geresnio kandidato į Lietuvos prezidentus rasti negalima. Jis buvo ir kairysis, ir dešinysis, ir senas "socialistas," ir naujas tautininkas, ir demokratas, ir fašistas.

Hitleriniams grobikams okupavus Lietuvą, Mykolas Biržiška nutarė paskelbti apie naują savo "atsidavimą": jis nedviprasmiškai ėmė garbinti nacistinius žmogėdras.

1943 m. balandžio mėn. hitlerininkai, kuriems po Stalingrado pristigo patrankų mėsos, suorganizavo "lietuvių konferenciją," norėdami lietuvių tautos išgamų rankomis įvykdyti Lietuvoje "totalinę mobilizaciją." Mykolas Biržiška pirmininkavo tautos išdavikų konferencijai.

Drauge su savo rudaisiais šeimininkais Biržiška paspruko į vakarus, gerai žinodamas, kuo lietuvių tauta jam turi atlyginti už 1943 m. balandžio išdavystę. Kupinas neapykantos išvaduotajai Lietuvai, jis dabar agituoja lietuvius negrįžti į savo gimtąjį kraštą. Žmogaus, raginusio lietuvius teikti patrankų mėsą hitlerinei kariuomenei, nejaudina ir likimas lietuvių, kurie svetimuose kraštuose išnaudojami vergų darbui ir įvairioms avantiūroms.

R. Žemaitis.

"Tevynės Balsas"

Nacių okupacijos metu lietuviški apskričių viršininkai buvo Lietuvos liaudies smaugikai ir naciams pardavikai

I

Pabėgę nuo Tarybų liaudies tariama Smetonos fašistinio režimo "auklėta inteligentija," kuri nacių okupacijos metais viežlyvai tarnavo Hitlerio rudmarškiniams komisarams, dažnai mėgsta pripūsti visokių burbulų apie Tarybų Lietuvos pareigūnus.

Pradėdami seriją straipsnių apie Smetonos fašistinius "išauklėtus" poniukus, norime pavaizduoti Amerikos pažangiems žmonėms, kaip smetoniniai batlaižiai "vadovavo" lietuvos liaudžiai ir tarnavo naciams pardavikiškai.

Lietuvos fašistinio valdymo laikais Lietuva buvo suskirstyta administraciniai apskritimis. Taigi apskričių viršininkai buvo valstybės vidaus santvarkos "dievaičiais", jie betarpiai buvo atsakomingi vidaus reikalų ministerijai.

Nacių kariuomenė, okupavusi 1941 m. birželio mėn. Tarybų Lietuvą, neilgai trukus įvedė krašte nacių civilinę valdžią, paskyrė generalinį komisarą, sričių komisarus ir kaip Hitlerio "dieviška" dovaną, kad geriau išmelžtų kraštą, Lietuvai "suteikė" tariamą "savivaldą."

Kadangi Smetonos laikais Lietuva buvo gerai "išsiauklėjusi" Hitlerinėj ir Mussolininėj "santvarkoj," tai nacių civilinei valdžiai daug rūpesčio nebuvo ir Lietuvoj paliko beveik tokią pat vidaus administracinę santvarką.

Lietuvoj administracinė valdžia buvo pavesta taip pat apskrities viršininkams, leista suorganizuoti policija. Taigi kaip Smetona fašistiškai-nacistinį aparatą buvo "išauklėjęs," tai tuojaus buvo policijos vadais, nuovadų viršininkais ir policininkais susodinti visi tie patys pareigūnai, kurie dirbo prie Smetonos, išimtinai ištikimi smetonininkai. Gi apskrities viršininkais buvo paskirti naciams viežliviausi daugumoj smetoniniai karininkėliai, kurie geriausiai pasižymėjo žydus varant į getus, gražiausiai apiplėšiant ir pasidalinant žydų vertybes, kaip žiedus, apyrankes, laikrodukus ir rūbus bei baldus.

Va, štai keletas faktų jums, kaip tokie lietuviai prie nacių iškilo viršininkais ir kaip jie smaugė liaudį bei miestelėnus ir žemesnius lietuvius tarnautojus.

Utenos apskrities viršininku buvo tūlas leitenančiukas **Žukas** su savo gražios sudėties poniute. Jis prie nacių savo "karjerą" pradėjo nuo Rokiškio. 1941 m. birželio mėn. 27 d., naciai kai užėmė Rokiškį, Rokiškyj buvęs užsilikęs iš Marijampolės atitremtas ltn. **Žukas** tą pačią valandą pasiskelbė Rokiškio "partizanų vadu" ir komendantu. Žydo dr. Goldmano name "įsteigė" komendantūrą ir pirmu uždaviniu savo "štabui" įsakė getan Rokiškio dvaran suvaryti visus miesto žydus, visus juos apiplėšti ir **susirinkti** į savo čemodanus pagrobtas brangenybes. Taigi Žukui buvo pirmiausias ir "švenčiausias" tikslas pagrobti žydų turtą, kad geriausias brangenybes į čemodanus susipakavusi jo graži ir veikli žydų turtų "tvarkytoja" žmonelė nusigabentų "juodai dienai" pas mamytę paslėpti, o kad su ne taip vertingom aukso ir sidabro reikmenėm nusipirktų apskrities viršininko " visagalinčią" šiltą vietelę...

Žukas Rokiškio komendantu neilgai tebuvo. Tik kol sulikvidavo žydų turtą. Žydų namai tariamų savanorių "partizanų" buvo iki pogrindžių kampelių apgrobti (bet apie tai plačiai kitu kartu — tai jums bus įdomios "istorijelės"), žydai iki plikai išrengimo išskratyti ir viso amžiaus jų santaupos: pinigai, čekiai, žiedai, laikrodžiai, portcigarninkai, branzaletai sunešta į komendantūrą. Tas buvo atlikta nacių įsakymu.

Komendantas Žukas savo gražios poniutės padedamas tą turtą tvarkė. "Atrinkus" geriausių brangenybių net šešis čemodanus, poniutė Žukienė juos pasikrovė į Rokiškio "Lietūkio" sunkvežimį (troką) ir išvežė į Kauną. O kaip gerą "misiją" atlikęs komendantas Žukas tada buvo paskirtas už "chrabrastį" Utenos apskrities viršininku.

Likęs Utenos viršininku, Žukas pradėjo vykdyti nacių pavestą užduotį jau ne kaipo lietuvis, o kaip naciams ištikimiausias savo krašto pardavikas. Ūkininkus apkrovė rekvizicijomis ir kas naciams neatiduodavo duoklės, tiesiog tą valstietį įgrūsdavo nacių žandarų naguosna. Kaimo jaunus vyrus, miestelėnų darbininkija, net žemesnius tarnautojus, kurie jam nebuvo tokie simpatiški, naciams skelbiant mobilizacijas, su vietos policija gaudė ir įdavinėjo žandarams.

Tas liaudies kraujasiurbys tiek jau buvo nuėjęs toli smaugiant Utenos apskritį, kad net tuo laiku Kaune leidžiama priešnacinė lietuvių pogrindžio spauda visas Žuko niekšystes kėlė aikštėn. Utenos apskrities valstiečiai jau nebegalėjo panešti to kruvino lietuvio Žuko vykdomo nacistiško teroro ir Utenos valstiečiai Žuką niekingai nudėjo-nušovė. Taip vieno šunies pasibaigė bjauri istorija. Išliko tik graži jo poniutė ir gal kur užslėpti su žydų brangenybėmis šeši čemodanai...

Rokiškio apskr. viršininkas buvo atsargos kapitonas B. Mikėnas, obeliškis. Tas žmogutis "pasižymėjo" pjaudamas smulkesnius tarnautojus, kurie jam ar jo poniutei trukdė ekonominiai "tvarkyti" apskritį, kitaip sakant, pastojo ant kelio. Pats Mikėnas mėgdavo daugiau po "knaipes" (slaptas karčiamas) lankytis. O jo žmonelė "mėgdavo" būti nuolatinai "Lietūkio" prekių sandėliuose bei kitose krautuvėse. Karo metu labai stigo prekių ir viskas buvo parduodama su kuponais. Kaip tik "Lietūkis" parveždavo prekių, tai poniutė viršininkienė skubėjo "Lietūkio sandėlin, kad be leidimo prisirinkti geriausių prekių. Gi "Lietūkio" vadovybė poniutei viršininkienei nedrįso uždrausti grobti miestelėnams ir valstiečiams skirtas prekes. Drausdavo tik sauvaliauti apskrities viršininko žmonai ir liaudžiai skirtas prekes vogti krašto ūkio inspektoriai. Taigi Mikėnas atsikeršydamas, ūkio inspektorių Miką Apinį prievarta atidavė nacių žandarams, kurie žmogų suėmė ir prievarta išgrūdo ties Leningradu frontan. "Sodyba" bendrovė prekiavo daržovėmis, vaisiais, uogienėm, medum ir kt. "Sodybos" direktorius buvo atsargos leitenantas. Kai naciai skelbė mobilizacijas, tai Mikėnas vieton gynęs lietuvius, jis juos prievarta siūlydavo žandaram sugauti ir išsiųsti frontan. Taip jis pasielgė su broliu lietuviu "Sodybos" direktoriu. Lietuvis karininkas papjovė karininką, kuris turėjo net žmoną ir mažą kūdikį. Mikėnas vien iš Rokiškio m. daug žandarams išprievartavo smulkių valdininkų. O jo policija kaip niekšingai apgrobdavo smulkius valstiečius, kurie parvešdavo į turgų parduoti bent daržovių, uogų, bulvių ir kt. Mikėnas nelemtą galą gavo būdamas DP stovyklose Vokietijoj, išnešęs kailį nuo liaudies sprendimo.

Tai pora pavyzdžių. Jų turime iš visų apskričių, bet tai kitu kartu.

Visų apskričių viršininkų galva ištikimiausias iš ištikimiausių buvo smetoninis neolituanų buvęs pirmininkas P. Ališauskas—tai administracinio departamento direktorius. P. Ališauskas yra kilęs iš vargingo valstiečio šeimos nuo Kriaunų, Zarasų apskr. Zarasuos mokindamasis nešiojo naminį austą motinos švarkelį. Pasiekęs Kauną, su kaimišku biedno valstiečio naminiu švarkeliu, puolė palaižyti Smetonai batą ir vėliau liko smetoninės studentijos 'neolithuanų' pirmininkas. Viežlivas Smetonos tarnas tiko geriausiu nacių patikėtiniu ir hitlerininkų okupacijos metais buvo Generalkomisaro ranka—jis skyrė viršininkus lietuvius, kurie smaugė Lietuvos valstiečius ir miestelėnus.

Va tokie asmenys, pasiekę šiapus Atlanto, jau gali būti patyrę ir gerai "išlavinti" pikietuotojai.

J. Skinaikis.

Žuvusio amerikinio lėktuvo palaikai?

Stockholm, Švedija. — Švedų ir vokiečių laivininkai sakė, jog Baltijos Jūroje matė plūduriuojančius laužus, kurie galį būti žuvusio amerikinio lėktuvo palaikai.

WASHINGTON. — Republikonui senatoriui Vandenbergui per operaciją nuimtas skaudulys nuo nugarkaulio. Pirmiau jam išpjauta pusė plaučių.

LITERATŪRA IR MENAS

Iš Meninio-Kultūrinio Pasaulio

Patsai žymiausias filmų aktorius — skaitant mirusius ir gyvuosius — yra *Charles Chaplin*. Veikalai, kuriuose jis vaidino vyraujančią rolę, niekad nemirs.

Tad labai smagu pažymėt tą faktą, kad šiuo metu niūjorkiškiame Globe kino teatre rodoma filma *"City Lights,"* gaminta prieš 20 metų, kurioje C. Chaplinas pasireiškia su visu savo genijalumu.

Vėliau žadama tame pačiame teatre rodyti kitą Chaplino filma, "The Great Dictator," o dar vėliau gal būt bus rodoma ir "Monsieur Verdoux."

Chaplino veikalą matyti pirmą kartą reiškia smagumą, antrą kartą — smagumą ir pilnesnį jo įvertinimą.

—:—

Apie 15 milijonų žmonių, kino teatrų lankytojų, pasirašė po peticijomis, reikalaujant, kad Kongresas panaikintų federalinius taksus, uždėtus ant įėjimo bilietų. Sakoma, dauguma Kongreso narių sutinka su minėtų taksų panaikinimu.

—:—

Jungtinėse Valstijose šiuo metu jau yra išleista "į svietą" keturi milijonai televizijos priimtuvų. Tai reiškia smūgį filmų pramonei, nes žmonės, turį namuose televizijos priimtuvus, nenori eiti į kino teatrus.

—:—

Charles Chaplin, beje, kuria naują filmą, kurios ligi šiol dar nieks nežino pavadinimo. Filma liečia klouną, praradusį pajėgumą prajuokinti publiką.

—:—

Filmų magnatai dejuoja, kad publika mažai tesilanko į kino teatrus, o žmonės, mėgsta filmas, dejuoja, kad filmų magnatai išleidžia menkavertes filmas, neturinčias jokios visuomeninės reikšmės.

—:—

Walter Huston, žymus filmų aktorius, mirė nuo širdies smūgio, sulaukęs 66 metų amžiaus. Jis buvo gabus, talentingas aktorius, vaidinęs daugelyj filmų vadovaujančias roles.

—:—

Niūjorke pradėta rodyti Eagle-Lion kompanijos filma "Guilty of Treason." Tai neva filma apie kardinolą Mindszenty ir jo teisma. kuriame jis buvo teisiamas už šnipinėjima, juodojoj rinkoj spekuliacija (prie to jis prisipažino!) ir kitus kriminalinius darbus. Iš tikrųjų, ši filma padaryta klastingai; jos tikslas: kurstyti žmones prie neapykantos liaudiškoms respublikoms ir prie karo. Tai įžuli propaganda už viską, kas yra bloga ir baisu.

—:—

Minėtoji kompanija, beje nusitarė šią filmą skelbti niūjorkiškiame "Daily Workeryj," bet šis dienraštis atsisakė skelbimą priimti dėl to, kad pati filma su menu, su gyvenimu neturi nieko bendra, dėl to, kad ji yra karinės propagandos priemonė, o "D. W." kovoja už taiką.

Įdomu tai, kad ši filmų kompanija seniau savo filmų neskelbdavo "Daily Workeryj," — tik dabar ji nusitarė skelbtis, kuomet žinojo, kad jos "kūrinio" darbininkų dienraštis neskelbs.

—:—

Išleidimas pasaulin tokių filmų, kaip "Guilty of Treason," žemina visą filmų pramonę ir atstumia žmones nuo kino teatrų!

* * *

Šių metų balandžio 9 dieną *Paul Robesonui* sukako lygiai 52 metai. Paul Robeson — vienas didžiausių meno pasaulyje milžinų, šiandien jis, gal būt, pats didžiausias. Genijalus dainininkas, aktorius, na, ir kalbėtojas, visuomenininkas, negrų vadovas. *N.*

Atostogų Meno Mokyklos Reikalu

Vasara artėja ir mes jau vėl ruošiamės Atostogų Meno Mokyklai. Šią vasarą Meno Mokykla vėl įvyks gražiame Worcesterio lietuviu Olympia Parke. Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugija jau paskyrė Olympia Parko salę nuo rugpiūčio 7 iki 20 Meno Mokyklai. Mes jau girdime, kad prie LMS II ir III apskričių prisidės eilė kitų organizacijų Worcesteryje ir kitur.

Šiuo tarpu dar mokyklos planai nėra pilnai paruošti. Mes dar diskusuojame pagerinimus ir sumanymus mokyklai. Dviejų vasarų mokyklos patyrimai, mūsų organizacijos konferencijų diskusijos teikia įvairių sumanymų ir gerų minčių kultūriniam mūsų darbui.

Meno Mokykla bus dviejų savaičių, kaip ir praeityje. Dvi savaitės koncentruoto meninio - kultūrinio mokymosi, švietimosi gal ir nepadarys diplomuotų chorvedžių, režisierių, aktorių. Bet mes žinome, kad dvi savaitės lekcijų, paskaitų daug duos ir prisidės prie pastūmėjimo kultūrinės apšvietos proceso. Kaip chorvedžiai, režisieriai, vaidintojai, taip lygiai organizacijų veikėjai ir eiliniai nariai daug galės pagilinti, praplėsti savo kultūrinį žinojimą per dvi savaites sistematingai paruoštuose kursuose ir lekcijose.

Reikėtų keleto metų paprasto mūsų kultūrinio judėjimo proceso, kad gauti tiek medžiagos, tiek žinių, kiek jų bus pateikta Meno Mokykloje. Čia švietimo ir lavinimo darbas koncentruotas, specialiai paruoštas. Šios vasaros Meno Mokyklos kursai, manome, turės padengti Lietuvos istoriją, kultūrą, meną, organizacines problemas. Tai ne viena, pripuolamai suruošta, paskaita ar prakalba, bet kelios dešimtys jų.

Šių metų Meno Mokykla, manoma, visai pašalins dalyvių amžiaus skirtumą. Ji bus lygiai reikalinga ir privaloma jaunimui ir senimui. Taip pat mokykla bus lygiai vertinga meno mėgėjams ir ne meninių organizaciju veikėjams. Šios vasaros Meno Mokvkloje nebus išimčių, kur kas veikia. Taip lygiai joje privalo dalyvauti LMS grupių ir LDS, LLD kuopų nariai. Todėl ne tik LMS, bet ir minėtų organizacijų kuopos, apskričiai ir nariai privalo veikti Meno Mokyklos organizavimui.

Praplėtimas kultūrinės apšvietos, pažinimas savo tautos kultūros, jos istorijos nėra tik tų sritvs, kurie vaidina, dainuoja ar šoka. Ši sritis būtinai reikia pažinti bile veikėjui. Taipgi, kad pažinti muziką, literatūrą, dramą, tapybą ne būtinai reikia tas meno sritis praktikuoti. Kad ir politinis veikėjas negali būti pilnai sekmingas, jei jis ar ji šlubuoja meno-kultūros srityje.

Atsižvelgiant į tai, kad praplėsti kultūrinį žinojimą, kad duoti medžiagos jaunimui ir senimui, kuris stovi priekyje pažangaus kultūrinio judėjimo, ir mokyklos kursai taikomi.

Imkimė dramos kursą. Ši meno šaka taip svarbi lietuvių judėjime. Vaidybos ir režisūros kursas siūloma dėstyti akademinių prelekcijų formoj. Kursas turėtų padengti, kaip moksliniai draminis veikalas reikia ruošti scenon. Kokios yra režisieriaus pareigos veikalą paėmus vadovauti. Principai režisūros ir vaidybos. Šiame kurse dalyvaujanti studentai gaus pamatinį teoretinį žinojimą, kaip pasiruošti, kaip studijuoti vaidybos ir režisūros darbą. Tai kursas lygiai prieinamas jaunimui ir senimui. Lygiai svarbus ir tam, kuris nevaidina ir nerežisuoja.

Į dramos kursą taip pat gali įeiti veikalų rašymas, dramaturgija. Iki šiol mūsų meninėje saviveikloje dar kaip ir nesimato jaunesniųjų dramaturgų, scenos veikalų rašytojų. Bet mes turime senesnėsės kartos veikėjų, kurie jau yra kaip ką parašę ir bando rašyti scenai. Tačiaus pasimokyti, gauti teoretinį su-

(Tąsa 4-tam pusl.)

RINKTINĖS APYSAKOS

Taip. Rinktinės apysakos. Puikios, gražios apysakos taip jaukiai pajvairina ir puošia mūsu laikraščius. Skaityk ir gėrėkis, mokykis iš jų daug daug ko.

Neseniai perėjo per "Laisvę" R. Mizaros "Kelias į laimę." Visi skaitėm tęsinius: Su tais tęsiniais apysaka užsitęsia, užsivelka, sunkiau esti susigaudyt. Tai dabar netrukus gausime knygą. Bus visa kas patogiai ir sklandžiai sudėta krūvon. Dar kartą visi gardžiai perskaitysime "Kelią į laimę."

O va dabar eina per "Laisvę" "Kalvio Ignoto teisybė." Tai apysaka! A. Gudaitis ją parašė — Guzevičius. Kokio jo esama meistro, kokio artisto! Taip liaudiškai, taip tikroviškai, taip aktualiai atpasakoja jis, apipavidalina mano gerai girdėtas ir žinomas vietas — apie Obelius. Tai tarp Rokiškio ir Eglainės, o Eglainė — jau Latgalijoj, Latvijos pakrašty, netoli nuo mano gimtojo kaimo.

Kas ypač būdinga — tai anų metų, anų vietų kaimiečių kalba. Tokia sultinga obeliškių apylinkės potarmė. Ir Gudaitis-Guzevičius taip gausiai ir taikliai ją pavaizduoja. Tai mano gimtojo kampelio potarmė. Skaitai žmogus ir su pasidygėjimu atsimeni jau pamirštus posakius. Ir paskui, dėl viso ko, užsirašai — suvarstai tuos liaudies gudrybės perlus.

Julė Žemaitė stebėtinai gausiai pabarsto žemaitiškų žodžių. Kai man, tai jie būdavo nelabai kada girdėti, tebesant man Lietuvoj. Tai, skaitant Žemaitę, tenka daug užrašų daryti — ir mokytis iš paprastos nemokytos kaimietės, — nemokytos, bet talentingos, originalios rašytojos Žemaitės.

O štai dabar Gudaitis-Guzevičius. Jau nesakysiu apie jo menišką gabumą grakščiai ir vaizdžiai pinti apysaką, teikti vaizdų ir įvykių panoramą. Tai brandaus artisto prievolė. Bet ta Gudaičio kalba, žodžiai, sakiniai!... Kiekvienas apysakos tipas išsireiškia saviškai, turi savus individualinius posakius. Šablono, monotonijos nėra. Visa kas švyti gyveniškom spalvom. Kaimietis, kalvis, mokytojas, seniokas, motina, duktė, titnagiškas buožė, juodvarnis kunigas, grobuonis vokietis ("niemčius"): visi savo vietoj, visi turi būdingą savo kalbą, požiūrius, idėjas, posūkius! O paties autoriaus vaizduojamas ir kalbinis stilius liudija jį esant įgudusį menininką, kalbos žinovą, lingvistą.

Štai tik keletas padrikai surankiotų iš apysakos posakių.

Bulundas kalvės viršugalvis... lyg *kuoktelėjęs*... kiek *kumptelėjęs*... *vaikėgalis*... kaip *lapinas*, kiek *"šlėkterėjęs"*... *arklėkas*, *paršelėkas*, pašlemėkas... vikriai *styreno*, *šapendamas*... *nernendamas*... *valyvas* toks... iškėlė iš *kaukaspenio* (titnago) ugnį... na, bet tiek *tiekos*... bala jų "nematai"... tai, *buvę* jų *nebuvę*... *pamataravo*, pamosavo... vai, ta *žiežula*, ragana... *šluotražį* įsitvėrusi.... *prakaulis* jos kūnas... raudą *maldydama*... kas tau taip *daėdė?*... išverk tą *maudulį*... kad nėr *atadvasties*... jos *įgraudinta*, *pasiuntėdavo* padirbėti klebonijon... apsidairė po *viduaslį*... nuo sijono *padurkų*... *zababonai*... ale tu man čia *nebliuznyk*... tai ko čia dabar mes taip *pastriūbom*... ko žliumbi?... dunkso kalvų *atbrailos*... *krivūlės* galu barbena į langą... padabino ašutiniais *karbinėliais* (karbatkom)... kur rangėsi *pupojai*, nasturtės... puronėliai ("crocus")... miškinė *dedėsva*, skiauturinė *širdažolė*, oželinis *peletrūnas*, *šundraika*, dilgėlės... *varnalizdžiai griozdiškai* sukraustyti į *šakumas*... išperėtas *pyplys*... užsimaukšlino *languotą* kepurę... kur baigė *vinguriuoti* takelis... *keliūta*... *pakriūta*... *tijūnavo* po dvarus... sunkus *laikmetis*.... *beatodairiškai*... *paskutiniškai* bloga... kaimas iš tolo, kaip *kurmarausis*... *kryžiasuolėje* sėdėjo... *namiegams* (namiškiams) buvo *numanu*, kad... ir priekaištingai *numilmino*... *dvikinkiu* plūgu... *užgriozdotas palaikiais* kambliais... *"padementas"*... *surėsti* rąstgaliai... *apstiegtas* stogu... *traknų* šiaudų prikimštas... *negirdom leido užuominas* (sugestijas)... dangaus *vaiskumoje* bolavo... kelnių *kiškos* pasiraitojusios... stovėjo *skaitmuo* 6... užsimovė *džindrų* išdegintas kelnes... kaip kirvis *kaplys*... sukinėjo *šūkaliodamas ir skeryčiodamas*... tik vienam *akimojui*... kone *kaktomušiais* susidūrė su kunigu... *nupūškaco*...

O kiek tų visokių lokalizmų, būdingų ištarmių?... ei, *tugi*... *aisma*, *pamatysma*... *nubėga pakalnan*... *unt kalnalia*... *untis*... *žūsis*... *kumela*, *avela*... *unduo*...

Na taigi, vyručiai, skaitykime "Kalvio Ignoto teisybę" ir galvon dėkimės.

Ir nevien tik šią Gudaičio apysaką. Skaitykime kito Lietuvos klasiko apysaką. Kanadiškis "Liaudies Balsas" po vieną ištisą puslapį deda A. Vienuolio "Puodžiūnkiemį." Irgi koks gražumėlis!

Tema truputį kitokia, kitokis turinys, bet tai irgi meistro darbas. Iš valios, iš lengvėlio autorius atskleidžia prieš jus savanaudžio, suktai prasisiekusio buožės Jono Puodžiūno psichologiją. Kietas, kaip titnagas, tas lietuviškas ponėkas Puodžiūnas. Kaip draskūno žvėries, nagai jam į save riesti. Ir kasa jis vis į save, vis sau ir sau, atkakliai, šlykščiai, šykštuoliškai. Engia ne tik kad savo dvarelio kumečius, bet ir net savo vaikus ir savo brolį Antaną, su kuriuo įsigijo palivarką "ant pusės."

A. Vienuolio stilius saviškas. Jis, neskubėdamas, smulkmeningai aprašinėja gyvenimo epizodus, bet taip vaiskiai, kad regis, tu pats visa tai matai ir stebi:

Vienuolio aprašomos vietos ir žmonės — tai jo gimtųjų Anykščių apylinkės. Tų pačių Anykščių, kuriuos taip idiliš-

(Tąsa 4-tam pusl.)

Pavasarinės Mūsų Pramogos

Kaip kiekvieneriais metais, taip ir šiemet, baigiantis žiemos sezonui, baigsis ir mūsų pramogos salėse — koncertai, spektakliai.

Nesakytum, jog šiemet pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė turėjo daug spektaklių ir koncertų. Ne! Jų buvo ruošta daugiau tik Brooklyne ir Chicagoje. Kituose miestuose kultūrinių pramogų buvo ruošta ribotai.

Čia galima pažymėti tik kai kurios kultūrinės pramogos, įvyksiančios bėgyj pastarųjų keleto savaičių.

SOUTH BROOKLYNE balandžio 15 dieną Bridgeporto aktoriai suvaidins Broniaus Vargšo dramą *"Žmonės."*

RICHMOND HILL'YJ balandžio 16 dieną įvyks pavasarinis Aido Choro koncertas, kurio programą atliks Newarko Sietyno Choras, vadovaujamas Walterio Žuko, taipgi pats Aido Choras, vadovaujamas Jurgio Kazakevičiaus, ir solistai; bus ir deklamacijų.

DETROITE, MICHIGAN, balandžio 16 dieną Chicagos Liaudies Teatro aktoriai, režisuojami S. J. Jokubkos, suvaidins Rojaus Mizaros trijų veiksmų pjesę *"Nesusipratimas."*

Tie patys aktoriai balandžio 23 dieną tą pačią pjesę vaidins Kenosha, Wisconsin, o gegužės 14-tą dieną — Grand Rapids, Michigan.

BROOKLYNO Liaudies Teatro aktoriai, režisuojami Jono Valenčio, "Nesusipratimą" pirmą kartą vaidins balandžio 23 dieną Liberty Auditorijoje, Richmond Hill, N. Y. Vaidinime dalyvauja: Jonas Valentis, Adelė Rainienė, Juozas Byronas, Eva T. Mizarienė, Steponas Večkys, Juozas Judžentas, Elena Brazauskienė, Alekas Nevinskas, Aldona Aleknienė, Povilas Alekna ir Kastė Rušinskienė.

Tie patys aktoriai "Nesusipratimą" vaidins: balandžio 30 dieną New Haven, Conn., o gegužės 21 dieną — Hartford, Connecticut.

Na, o mūsų Amerikos lietuvių viltis — jauniausia ir gal būt kultūriškai spalvingiausia organizacija, ne kartą linksminusi lietuvišką Brooklyno ir artimesniųjų miestų publiką ir nepasiduoda senesnėms meno ir kultūros organizacijoms.

Norite žinoti apie kokią organizaciją čia kalbama? Gerai, jei dar kas nežinote, tai pranešime: kalbama apie Lietuvių Kalbos Mokyklėlę (LKM). Gegužės 7 dieną, sekmadienį stato scenon didžiulį spektaklį "Proga Kiekvienam." Spektaklio pastatymu rūpinasi: Aldona Žilinskaitė - Anderson, Ruth Bell, Juozas Dagis, Carl Bender ir visas LKM sąstatas. Spektaklis susidės iš liaudies dainų, tautinių šokių, teatro, deklamacijų ir kitų pamarginimų.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Nauja Technika Maisto Pramonėje

VILNIUS. — Lietuvos maisto pramonės įmonėse per pastaruosius metus žymiai patobulinta gamyba, sumontuota daug automatų ir kitokių moderniškų mechanizmų.

Konditerijos (saldainių) fabrikuose per praėjusius metus pradėjo darbą dešimtys vakuumo aparatų, karamelės automatai, formavimo mašinos, siurbliai, transporteriai.

Įmonės tapo moderniškos. Dabar trys konditerijos fabrikai — Marijos Melnikaitės vardo, "Žibutės" (abu Vilniuje), "Rūtos" (Šiauliuose) pateikia du kartus daugiau gaminių, kaip trylika Lietuvos fabrikų prieš karą.

Visiškai mechanizuojama tabako pramonė. Vilniaus tabako fabrikas ir Kauno "Kovos" bei "Zefiro" fabrikai aprūpinti mašinomis dėžutėms ir cigaretėms gaminti, pokavimo ir etikečių štampavimo automatais ir tt.

Nauja technika, kurios anksčiau Lietuvoje nebuvo, pasirodė ir alaus pramonėje. Pernai gamyklose sumontuoti naujo tipo pilstymo ir plovimo agregatai. Kam anksčiau reikėjo valandų, dabar tereikia kelių minučių. Iš pagrindų rekonstruota kepyklų pramonė. Vietoje smulkių išmėtytų amatininkiškų kepyklų, pastatyta 19 mechanizuotų įmonių. Prie riebalų ir aliejaus fabrikų statomi transporteriai, žaliavai mechaniškai iškrauti iš vagonų į sandėlius.

★

Kuriamas Aukštos Žemės Ūkio Kultūros Rajonas

PANEVĖŽYS. — Panevėžio mašinų-traktorių stotis žymiai plečiama. Į stotį siunčiami nauji kombainai, linų rovimo mašinos, cukrinių runkelių kombainai, vilnų kirpimo aparatai, dizeliniai traktoriai, bulvių kasimo mašinos, šieno presai ir daugelis kitų mašinų. Su laukuose dirbančiais traktorininkais stotis nuolatinį radijo ryšį. Mašinų - traktorių stočiai vadovaus mokslinė - gamybinė taryba, kurią sudarys žemės ūkio instituto bendradarbiai.

Per trumpą laiką aplink mašinų - traktorių stotį bus sukurtas aukštos žemės ūkio kultūros rajonas, kuriame dirbs šimtai įvairių paskirčių moderniškų mašinų ir kur žemės ūkio darbai bus atliekami mokslininkų priežiūroje.

★

Mokslinių Darbų Rinkiniai

VILNIUS. — Aukštųjų mokyklų ir mokslo tyrimo institutų bendradarbiai atlieka platų darbą įvairiose mokslo srityse. Išleidžiama vis daugiau mokslinių knygų. Jų tarpe žymią vietą užima įvairūs mokslinių darbų rinkiniai. Sistemingai pasirodo nauji "Mokslų akademijos darbų" rinkiniai. Praėjusiais metais išėjo iš spaudos "Vytauto Didžiojo universiteto techninių fakultetų mokslinai darbai," "VDU medicinos fakulteto darbai" ir eilė kitų rinkinių. Šiomis dienomis pasirodė "Vilniaus universiteto mokslinių darbų" tomas.

★

Statybinių Medžiagų Dislokacijos Planas

VILNIUS. — Per artimiausius metus respublikoje numatyta sukurti daugiau kaip 1,000 plytinių, čerpinių ir kitų statybinių medžiagų įmonių kolektyviniuose ūkiuose, o taip pat dešimtis stambių respublikinio masto fabrikų. Ryšium su tuo reikalinga sudaryti smulkų statybinių medžiagų dislokacijos planą. Šį darbą atlieka geografijos-geologijos ir ekonomikos institutai, vadovaujant ekonomikos instituto direktoriui D. Budriui.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ

3-21-50 — APYSAKA — 20

Parašė A. GŪDAITIS—GUZEVIČIUS

(Tąsa)

— Revoliucija ne zabova! Nelengvas daiktas teisybę pasauly įkurti!...

Prisitraukęs arčiau prie ugnies, Ignotas įrėmė alkūnes į plačiai išskėstų kojų kelius, sunėrė rankas ir svariai pasakė:

— Tai taip, vyručiai, trauksmėms... O kad ateis laikas vokiečiam pirtis užkurt, tai tada ir užkursma, ir taip, kad jiem padai sviltų, o per ausis dūmai rūktų ... Tuoj pat kelsimėms iš raisto... Nebeliūla po kojom. Šerkšnais, kaip tiltu, dabar visur kelias! Gana čia lindėt...

Pirmieji šalčiai jau sukaustė pelkes ledo plutomis: kur anskčiau buvo pažliugę, dabar žemė pasidarė kieta ir skambėjo, kaip gerai suplakta asla.

Iš savo pelkės Ignoto vyrai žygiavo visą dieną, nuo pat aušros, aplenkdami neužšalusias klampynes ir tebegaruojančius paversmių akivarus. Bruknių ir spangių uogienojų kupstai, išeinant iš pelkyno, dingo. Toliau klojosi rudų samanų kilimėliai ir pageltusių papartynų gojai. Dingo asiūkliai ir šaižios, aštriabriaunės viksvos, prasidėjo krūmokšnių brūzgynai. Juo aukščiau iš pelkės, juo sunkiau buvo eiti: nusimetę lapus, beržiukai neužaugos ir karklai kabinosi, plėšė drabužį tankiomis šakomis. Per trumpą spalio dieną Ignoto vyrai spėjo išklampoti tik į pelkės pakraščius. Čia dar tebedžiugino akį raudoni šermukšnių karoliai tarp tamsiai žalių eglių ir ąžuolai, išskėtę standžius, šalnų paauksintus lapus.

Jau temstant Ignotas išsirinko storiausią ąžuolą kalnelyje:

— Na, čia ir prisėsma, vyručiai.

Jie susikūrė ugnį po ąžuolu, pasistatė sargybą ir susėdo ant samanų ir skujinėlių. Čia juos ir aptiko senasis Salagirio eigulis Suvaizdis. Iš už eglės išniręs, jis priėjo tiesiog prie laužo ir nesisveikindamas metė priekaištingu, girgždančiu balsu:

—. Einant ir einat, kaip šernai, — valkšnių valkšnys! — Takelius praminstat, tai paspęs jum žabangus vokietis... Ir patys pražūstat, ir man prapuldystat... Oi, kavol, kavol! Nepasėdi tu vietoj!... Ir ko čia tau maža? Ir ko čia tau negera? Žandarmas, žiūrėk, kad jau jos kada keliu, tai pro raistą lėks net priguldamas, tartum jį velnias neštų, ne arklys... Krūmai, eglynai, raistas pats baisiausiasai...

Visi prie laužo sukluso, o jis, kaip mirtinai pavargęs žmogus, progarsiu dėstė:

va! Ne plienčikai! Ne! Ir ne mūsiškiai! va! Ne plienčikai- Ne! Ir ne mūsiškiai! Pasdabok, Ignas! Kad pats nesaugai savo galvos, tai kas gi ją tau nusaugos?

Ignotas ramiai klausė, o eigulis vis kalė:

— Neik niekur. Sugrįžk raistan, Ignas! Išgaudys jum tenais, kaip viščiukus. Po vieną išmaigys.

Pagaliau Ignotas numojo ranka:

— Nebe tas metas.

— Ir tas metas — ne metas, ir anas — ne metas! Tai koks gi metas? Nuo pat vokiečio pradžios plienčikai bėgo. Ė jis gaudė. Basiaką kokį nusamdęs, paleidžia pamiškėn! — Plienčikas, mat! Tu jo pasigailėk, priimk, ė rytoj anas tau žandarus trobon! Va, šitas plienčikus globia! Mato vokietis, kiaurai mišką mato!... Anava, Panemunėlin kad privarė stuikų!... Ir nepaleidžia, ar tik arklių nepradės imt... O medžių privežė, — gateris dieną naktį piauna nesupiauna...

Ignotas su eiguliu niekad nesiginčijo, iš dalies dėl pagarbos, šiaip ar taip — tikras tėvo brolėnas jam Suvaizdis, o iš dalies dėl atsargumo: kam čia pyktis su eiguliu.

— Kur tu vėl paskėlei? — užklausė jį Suvaizdis.

— Kur akys mato- — išsisuko nuo atsakymo Ignotas. — Kam klausi? Nori padėt? Tai padėk, — išvesk iš Skapagirio.

Rytą Suvaizdis išlydėjo būrį. Eidamas pirmutinis, jis vikriai lipinėjo per išverstus kelmus, sukinėjosi tarp krūmų, lankstėsi prieš šakas, nelaužydamas jų, ir žengė, nepalikdamas ryškių pėdsakų; ir buvo aišku, kad dar vis tiek širdo senis.

Klausydamas, kaip braška už nugaros jo vyrų mindomi krūmai, Ignotas sekė Suvaizdį ir, nenorėdamas sulaukti jo priekaištų, nuolat ženklais rodė vyrams, kad eitų lengviau... O vis dėlto Suvaizdis netrukus ėmė švokšti:

— Meškakojai!... Lipa - mina - trioškina - laaužooo!... Kad pereinat sykį, tai kaip viesulas!... Pėdom eik, — be paklaidos jum užeisi! Oi, parpulstat!... Oi, žiūrėk, Ignas, žiūrėk-

Išvedęs būrį iš miško, Suvaizdis sustojo ties eiguvos siena ir, patempęs kalvį šalin nuo būrio, dar kartą įspėjo:

— Pro miesčiuką neik ir laukuos nesrodyk!... Tik — krūmais vis... krūmais! Siuva tie šunys apie Skapagirį!... Tu nemanyk! Ir ant tavo paties galvos iš tokių atsiras!... Žino vokietis, koksai paukštis auksine kulka šaunamas, žino!...

Ir jau visai atsisveikinęs, Suvaizdis sugrįžo, išsitraukė iš užančio geltoną, stambiomis raidėmis atspaustą popierių ir padavė Ignotui.

5.000 *markių atlyginimo!*

C III 420/18 JĖŠKO:

VARKALIO-VARKALINSKO.

Tai yra pagarsėjęs gaujų vadas: siaučė ypatingai pietiniame Birschi apskrities krašte ir Rokischki apskrityje ir jau daug kartų yra užpuolime pamatytas buvęs.

Vardu *Ignotas*, kokių keturių dešimtų metų amžo, ūgis apie 1,78 m., tvirto stuomens. Skruostai raudoni, apskritaburnis, ūsai dideli ir tankūs, akys pilksvai mėlynos, ant kairės smakro pusės nedidelė karpa, atrodo labai tvirtas vyras.

Drabužiai: tamsiai mėlynos kelinės ir juodas liemeninis švarkas, ligi kelų, gelumbinė kepurė su kailio ausinėmis, vokiečio pėstininko batai.

(Bus daugiau)

Atostogų Meno Mokyklos Reikalu

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

pratimą draminių veikalų rašymui, nėra kur. Vasarinė Meno Mokykla čia gali daug pasitarnauti.

Vieton lietuvių kalbos, jos taisyklių, gramatikos, manoma paruošti kursas prelekcijų, apimančių Lietuvos istoriją, kultūrą, meną. Tai vėl kursas naudingas ir reikalingas kiekvienam organizacijos nariui ir veikėjui, nepaisant, kurioje kultūrinėje šakoje jis ar ji veikia.

Šių metų Meno Mokykloje nebus praleista ir organizacinė sritis. Mes gerai žinome, kad ten, kur yra gera organizacija, — yra ir gera veikla. Dažniausia kenčia nuo organizacinio nesugebėjimo mūsų meninės grupės. Todėl ši mūsų veiklos dalis turi būti mokykloje nagrinėjama ir mokinama.

Kaip matome, jei minėti klausimai bus priimti į Meno Mokyklos kursus, tai jaunimo ar senimo klausimas atpuola. Mokykla visiems lygiai bus naudinga ir reikalinga. Kuriems bus nepriimtini muzikos, liaudies šokių kursai, tai jie pilnai galės stoti ir sekti Lietuvos istorijos, kultūros, dramos ir kitus kursus.

Meno ir kitos kultūrinės organizacijos jau dabar turi planuoti, kad galėtų pasiųsti kiek galima daugiausia studentų į meno mokyklą. Reikia siųsti studentus žiūrint ne į jų amžių, bet į jų veiklą, darbštumą. Žinoma, reikia kreipti dėmesio į tai, kad kuo daugiausia būtų jaunų, kurie ateityje galės senesnius pavaduoti.

Tačiaus mokykla negali remtis tik stipendijomis, organizacijų apmokamais studentais. Kiekvienas ir kiekviena, kurie mokyklos laiku gali gauti porą ar savaitę atostogų, jas privalo praleisti Meno Mokykloje. Mokykloje atostogos praleisti mažiau kainuos, negu kitose vietose. Todėl pavieniai turi būti raginami dalyvauti šios vasaros Meno Mokykloje.

Suorganizavimas didesnio skaičiaus studentų ne tik padarys mokyklą didesne, bet ir jos išlaidas sumažins.

V. Bovinas.

Rinktinės Apysakos

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

kai apdainavo Antanas Baranauskas. Kas negėrėjos jo poema "Anykščių Šilelis"?

Iš tų pačių vietovių iškilo ir A. Vienuolis (Žukauskas), ir Jonas Biliūnas, ir dabartinis Juozas Baltušis, kurio 'Gaideliai gieda" — skardžiai gieda ir Lietuvoj, ir Amerikoj, ir Lenkijoj, ir daug kur po Tarybų sodybas.

A. Vienuolio "Puodžiūnkiemio" vietovės irgi netolimos "nuo mūsų krošto." Anų laikų anykštėnų potarmė gerai mano girdėta dar iš Lietuvos laikų. Ir Vienuolio apysakoj užeini būdingų žodžių ir poreiškių, kurie suteikia apysakai jaukų koloritą.

Savo kalboj "Puodžiūnkiemio" herojai santūresni su savo lokalizmais, su savo seniau vartotais posakiais, iš kurių lengvai galėdavai nustatyt, kad čia esama žmonių "nuo mūsų krošta" — nuo Anykščių, Pandelio, Vabalnykų, Panemunėlio, Kupiškio, Kavarsko ir kitų Vilkamergės (Ukmergės) apskrities vietų.

"Puodžiūnkiemis" — gražus, įdomus Vienuolio kūrinys. Raginu įsiskaityti ir paskraidyt vaizduotės sparnais po "mūsų kroštą."

Na, tai "Laisvė" ir "Liaudies Balsas." O "Vilnis" ką? Mūsų čikagiškis dienraštis plačiomis kolonomis deda verstinį M. Šolochovo romaną "Pakelta velėna."

Pakeltos velėnos autorius Šolochovas — įgudęs Tarybų Sąjungos rašytojas. Jo meistriškasis "Ramusis (ar tykusis) Donas" žinomas daug kam ir čia, po lietuviškus Amerikos naujokynus. Man teko ir tuo pačiu vardu operą girdėt prieš porą metų. Didžiulėj Niūjorko Karnegi hol (*Carnegie Hall*) patalpoj tapo sudainuota, suvaidinta Šolochovo romanu paremta opera "Tichij Don," originalia rusų kalba.

Romanas "Pakelta velėna" — plataus kalibro kūrinys. Platūs jo užmojai, smarkūs ypai, galingai atpasakoti, vaizdingai atvaizduoti. Atsiveria prieš jus visa audringoji panorama. Vaizdų vaizdai, tipų tipai tirštomis gretomis pereina jūsų akyse.

Sunkus, klaikus porevoliucinis laikmetis didžiuliame kazokų kaime. Įsikūrusios tarybinės valdžios pareigūnai varo titanišką darbą, pradeda kolūkius (kolchozus). Pasalingieji priešrevoliuciniai elementai daro kliūtis, sabotuoja darbą... Perskaitai vienu gaistu špaltą — ir lauki nesulauki sekamojo "Vilnies" numerio. Kirbina tau vaizduotę: kasgi toliau, kaipgi ten išėjo...

Nors tai vertimas, bet skaitosi kaip ir originalas. Kalbos tos sklandumas! vaizdų vaizdingumas! Tik pasigendi, kad vis to laiko maža. Daug daug ko apžiot negali...

Na, brolyčiai, skaitykite išsijuosę. Suliaunėkite, pasinėrę kiton atmosferon, atitrūkę nuo šių padūkusių grūmonių, šaltojo karo velniavos... Duokite nervams bent kiek atsileist, nuotaikai nusistovėt. Geras skaitymas — geras vaistas. Atsiminkite tai.

O mūsų laikraščių vedėjams nuoširdus dėkui, kad taip rūpestingai sugraibo ir sudėsto krūvon puikų dvasinį maistą. Padeda susiorientuoti pašėlusioj painiavoj. Padeda laviruoti po verpetus ir duburius, po visą šitą prašvinkusį ragangaudišką sriautą. Padeda išlaikyti pusiausvyrą, kad nenumarmėtum atombombiškoj marmalienėj, — kad nenustotum tvirtos sąmonės, net ir proto...

Jonas Kaškaitis.

Frankfort, Ill.

Streikas Plečiasi Aliejaus Valynyčiose

Apie 1,000 narių lokalo 222, Oil Workers International Unijos, CIO, neseniai metė darbą Texas kompanijos valynyčioje .

Lėtu tempu bus sulaikytas visas darbas, kad nebūtų nuostolių materiolui, įrengimams ir prašalintas gaisro pavojus —visas darbas bus pilnai sulaikytas tik ketvirtadienį.

Lockport streikas yra dalis panašaus aliejaus darbininkų veiksmo Texas kompanijos valynyčiose Casper, Wyo., Port Arthur ir Port Neches, Tex., ir Lawrenceville, Ill.

Bernard Connors, prezidentas lokalo 222, sakė, streikas čia apims apie 8,000 darbininkų. Jis aiškino, kad derybos tęsėsi per kelias savaites, kurios nedavė jokių pasekmių, nes kompanija atsisakė pagerinti pensijų planą ir jį įrašyti sutartin.

Visi OWI lokalai reikalauja, kad kompanija sutiktų sumažėjus darbui padalinti jį lygiai visiems darbininkams, nes nedarbas jau pasireiškia aliejaus valynyčiose. V.

Patvirtinta Kinijos sutartis su Sovietais

Maskva.— Sovietų aukščiasios tarybos prezidiūmas užgyrė 30-metinę bendradarbiavimo sutartį su Kinijos Liaudies Respublika. Kartu ir Kinijos valdžia patvirtino tą sutartį.

Brooklyno ir apylinkės lietuviai! -- Ateikit pamatyti naujos, jaudinančios trijų veiksmų dramos

"NESUSIPRATIMAS"

Stato scenon

BROOKLYNO LIETUVIŲ LIAUDIES TEATRAS

vadovaujant JONUI VALENČIUI

Sekmadienį, Balandžio 23 April, 1950

LIBERTY AUDITORIJOJ

110-06 Atlantic Avenue — Richmond Hill, N. Y.

PRADŽIA LYGIAI 4:30 VAL. PO PIETŲ

Įžanga $1.25, įskaitant taksus

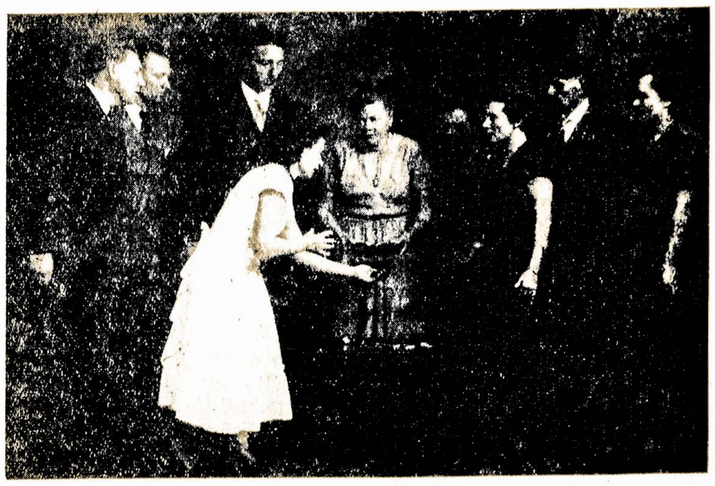

"Vakar, valydama kambarius, aš netikėtai užkliuvau, va, ant šito. 'Kas viduje?' klausiau savęs. Neiškenčiau ir atidariau. Štai kas!... Prašau pažiūrėti, kurie norite..."
(Šiurpų nukrečianti scena iš pjesės "Nesusipratimas."

Vaidina rinktiniai Lietuvių Liaudies teatro aktoriai: Adelė Rainienė, S. Dzūkas, Eva T. Mizarienė, Jonas Valentis, Elena Brazauskienė, Juozas Byronas, Aldona Alekaienė, Juozas Judžentas, Kastė Rušinskienė, Povilas Alekna ir Alekas Nevinskas.

Nei vienas lietuvis neprivalo praleisti progos nepamatęs šio naujo veikalo, liečiančio dabartinį Amerikos lietuvių gyvenimą ir jų santykius su dipukais.

PO SPEKTAKLIO TĘSIS ŠOKIAI!

Kviečia RENGĖJAI.

Philadelphia, Pa.

SERGA

Serga Ona Paulukaitienė ir Amilija Rubys. Abi randasi General Hospital ligoninėje, 34 Curie Ave. Lankymo valandos pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 2 iki 3 val. po pietų; o ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vakaro. Galinčios draugės ir draugai aplankykite ligones. Nuo savęs linkiu joms greitai pasveikti. **Draugė.**

Toronto, Canada

Mirė Jaunas Lietuvis

Pirmadienį, bal. 3 d., buvo palaidotas A. Paulauskas, išgyvenęs vos 32 metus. Mirė širdies liga.

Nuliūdime paliko tėvas (Windsore), motina ir žmona (Toronte), taipgi draugai ir pažįstami. **Rep.**

★

Kaip "Tėviškės Žiburiai" Šviečia

Čia išeinąs klerikalų "Tėviškės Žiburiai" rašo:

"Kovo 12 d. Winnipego lietuvių klube įvyko Kanados lietuvių sūnų ir dukterų pašalpinės draugijos Wpg. skyriaus susirinkimas. Susirinkime buvo išrinkta komisija iš Matulionio (KLT sk. pirmininko), Matulevičiaus ir Al. Urbono patraukti į teismą Vc. Janušką už jo straipsnį 'Naujienose,' kuriame jis sūnų ir dukterų draugiją išvadino komunistine. Kaip žinoma, tos d-jos centras yra Toronte ir jos centrą valdybą sudaro žinomi 'draugai' Puras, Purienė, Yla, Gutauskas, Gutauskienė ir kt."

Kas liečia draugijos centrą, tai "Tėviškės žiburiai" tikrai

Rochester, N. Y.

Balandžio 7-tą įvyko Gedemino Draugystės susirinkimas. Išdavus visokius raportus apie atstatymą svetainės, nutarta sušaukti ekstra susirinkimą 21 d. balandžio namo taisymo reikalams.

Vėliau buvo kalbėta apie dipukų ir kunigo sukurstytų tūlų parapijonų užpuolimą ant Gedemino Draugystės. Rochesteryj dipukai ir katalikų viršenybė turi radijo programą šeštadieniais. Toje programoje jie išlieja visą tulžį keikdami ir šmeiždami progresyves organizacijas. Lietuviškai šmeižia dipukas Žemelis, angliškai — kunigėlis. Taip daroma tam, kad visų tautų žmonės išgirstų jų šmeižtus.

Kunigai ir jų lekajai grąsina, kad tie, kurie prigulės Gedemino Draugystėje ar eis salėn, bus išmesti iš parapijos, jiems neduos griekų atleidimo, ir išmes iš visų katalikiškų draugysčių. Apsimislyti paskyrė laiko 9 mėnesius.

Šis raportas buvo išduotas šiame Gedemino Draugystės susirinkime. Mat, prie Gedemino Draugijos priklauso daug parapijonų.

Gedemino Draugija turi išrinkus komitetą namui taisyti ir apsiginti nuo kryžiokų. W. Černauskas raportavo, kad yra paimti advokatai ir bus užvesta teismas prieš Vienybės šlamštą, dipukus ir radijo stotį, kuri leidžia šmeižti Gedemino Draugystę.

nemiegodami klieda. Iš suminėtųjų tik vienas Puras jeina į centro komitetą. Gi Gutauskas yra visai nevedęs, tad iš kur žiburiai surado Gutauskienę? **Narys.**

Bylos bus užvestos, jeigu jie neatšauks savo melų ir nesustabdys šmeižimo.

Šis raportas buvo užgirtas vienbalsiai.

Susirinkime daug narių išsireiškė savo mintis. Visi pasmerkė dipukų ir katalikų viršenybės fašistinius darbus. Visi pasižadėjo remti draugijos kovą atmušti kryžiokų užmačias.

W. Černauskas paaiškino, kad **katalikų viršenybė negali išmesti iš draugysčių nė vieno nario. O jeigu išmestų, turi atmokėti visas mokestis, kiek narys į draugiją sumokėjo, ir dar pridėti kitokias išlaidas.**

Buvo pranešta, kad parapijos katalikų draugystėse nariai nieko nežinojo, ką daro jų pirmininkai pasirašydami po rezoliucijomis jų susirinkimuose. Dėl to kilo skandalas. Nariai nesutinka su pirmininkų šmeižtais. Jie sako: "Kas mokės išlaidas, kai būsite pašaukti į teismą už tokius kvailus užpuolimus."

Už tuos užpuolimus, už ardymą organizacijų ir lietuvių vieningumo labai daug katalikų pyksta, smerkia savo viršininkus. Keikia ir dipukus, sakydami: "Kol tų išmatų dipukų nebuvo, visi gražiai sugyvenome ir išsitekome draugijose."

Viena parapijonka sakė: "Mat, šiemet 'šventi metai,' tai mūsų tie neva vadovai iš proto eina, kad per mažai į kišenių jiems teateina aukso. Ateina laikas mums pabusti ir atsikratyti visokių burtų."

Bravo katalikams už susidomėjimą savo teisėmis, už stojimą ginti savo teisės būti žmogumi, o ne pastumdėliais tų viršininkėlių, kurie kursto užpuldinėti savo brolius lietuvius. Visi, kaip vienas, dirbkime vieningai už taiką, draugiškumą, nepasiduokime hitleriškiems išgamoms ardyti Amerikos demokratiją ir civiles teises.

Susirinkime Buvęs.

CHICAGOS ŽINIOS

Žada Atimti nuo Tėvų Keturis Vaikus

Valstijos prokuroro pagelbininkas Russell Behrens, žada kreiptis į kelias sociales įstaigas (social agencies), kad pasirašytų peticiją prieš Joseph Pibolis, 35 m., ir jo žmoną Isabel, 28 m., kurių 9 metų sūnus paėmęs iš po tėvo paduškos revolverį, žaisdamas nušovė savo 6 metų sesutę.

Behrens sako, kad šeimos dviejų kambarių apartmentas, 1543 Walton St., labai apleistas ir netinkamas vaikams auginti.

Pibolis šeimoj dar yra keturi maži vaikai, 9, 5, 4 ir 1½ metų amžiaus. Praėjusiais metais dviejų metų mergaitė mirė, kaip pranešama, nuo nedavalgymo ir bronchitis.

Iš šalies žiūrint, vargiai bent kuri šeima galėtų tinkamai prižiūrėti šeimą iš šešių tokiam apartmente, kur randasi tik du kambariai. Prie to, veikiausiai ir už tuos ima brangią rendą ir tėvas, mašinos operatorius, veikiausiai nekokią algą uždirba.

Argi pradės atiminėti vaikus nuo tėvų dėl to, kad jie neturi daug ir erdvių kambarių ir negali tinkamai vaikučius prižiūrėti? **Motina.**

★

Nevartokite be Gydytojo Įsakymo

Dr. Samuel M. Feinberg, Northwestern Universiteto alergijos tyrinėjimo laboratorijos vedėjas, kalbėdamas American Association of Railway Surgeons susirinkime, nurodė pavojų naujųjų vaistų "anatihistamine" ir perspėjo jų nenaudoti dėlei paprasto šalčio (daugelis juos dabar tam vartoja) be gydytojo įsakymo. Jis nurodė, kiek vaikų ir suaugusių jau mirė Britanijoj ir Amerikoj nuo tų vaistų. Ir dar kol kas nėra gero įrodymo, kad tie vaistai duoda kokių pasekmių vartojant nuo šalčio.

Dr. Feinberg apskailiuoja, kad amerikiečiai šiemet išleis $100,000,00 "antihimistimine" preparatams. "Aišku, kad pavojus vaikams ir suaugusiems umai susidarė didesnis, davus leidimą neaprubežiuotai pardavinėti šį vaistą vaistinėse," sakė kalbėtojas.

Toliau Dr. Feinberg nurodė, kad "Publika mokės už abejotiną privilegiją gydymosi savęs su vaistais, dėlei kurių nėra gero įrodymo, kad jie yeiks kiek prieš šaltį, ir kurie jau užmušė nemažai žmonių."

Nekuriuose atsitikimuose vaistai duoda nepageidaujamų pasekmių, dėl kurių jau įvyko nelaimių tarp vpatų, vairuojančių mašinerija bei automobilius. Veikiausiai šis vaistas blogai veikia ant akių.

Spiegel Biznis Pakilo

Spiegel, Inc., praneša, kad kovo mėnesį išpardavė už $14,146,776, palyginus su $11,035,702 kovo, 1940 m. Už pirmus tris mėnesius šiemet viso pardavė už $29,472,-657, palyginus su $25,460,878 praėjusių metų pirmąjį bertainį. **V.**

Streikuos Johnstowno gatvekarių konduktoriai

Johnstown, Pa.— Gatvekarių konduktoriai, Darbo Federacijos unijistai, čia nusitarė sustreikuot pirmadienį. Reikalauja pakelt algą 25 centais valandai. Kompanija siūlė tik 4 centus valandai pridėti.

SUSTREIKAVO 900 PLIENO DARBININKŲ

Pittsburgh. — Streikan išėjo 900 Oliver geležies-plieno kompanijos darbininkų. Jie sustreikavo todėl, kad kompanija vertė vieną darbininką dirbti mašinomis, kur iki šiol du darbininkai dirbo.

Gerovės pakilimas Sovietinėje Armenijoje

Erevan. — Sovietinėje Armenijoje padvigubėjo ir patrigubėjo pirkimai iš krautuvių ir sandėlių nuo to laiko, kai Sovietų vyriausybė vasario mėnesį numušė įvairių dalykų kainas.

VIDURVAKARINĖSE VALSTIJOSE

Chicago.— North Dakotos valstijoje buvo 2 laipsniai šalčio žemiau z ero, o Chicagoje 22 laipsnis virš zero. Šalta ir keliose kitose vidurvakarinėse valstijose.

Jos nepatenkinsi

Karštas vaikinas:—"Eiva ant porčiaus pasėdėti."

Nedrąsi mergina: "Ne, negalima, aš bijau, kad jūs ir vėl bandysite prie manęs meilintis."

Vaikinas: "Prižadu, jog nesimeilinsiu."

Mergina: "Tai neapsimoka nė eiti."

Los Angeles, Cal.

Streikieriai Lieja Kraują Raudonajam Kryžiui

Čionai Chryslerio streikieriai visai netrokšta kieno kito kraujo, bet jie savo kraują aukauja Raudonajam Kryžiui.

Tai tokia tikroji padėtis, kai nariai lokalo 230, United Auto Workers (CIO) pradėjo didinti savo 10-tos savaitės pikieto eiles su kraujo banko eilėmis. Prigelbstint iš Raudonojo Kryžiaus pusės, jie davė kraują bankui ir naudojimui, išimtinai, savo šeimų nariams.

Gal kai kurių kraujas buvo arti užvirimo, sakė unijos spokesmanas, kai kompanija pradėjo "minkštinimo" laiškus tankinti streikieriams iki juokingos proporcijos — net tris laiškus bėgiu dviejų dienų.

Jis sakė, kad daugelis streikierių, net neatidarę jų, bet pažymėję — "grąžinkite siuntėjams" — metė juos į pašto laiškų dėžutes. **V.**

Tel. AV. 2-4026
DR. JOHN REPSHIS
(REPSYS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto.
495 Columbia Rd.
DORCHESTER, MASS.

Matthew A. BUYUS
(Buyauskas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

AIDO CHORO PAVASARINIS KONCERTAS

Sekmadienį, 16 Balandžio-April
LIBERTY AUDITORIUM
110-06 Atlantic Avenue, Richmond Hill, N. Y.
Prasidės 4 val. dieną. Įžanga $1.20.

PROGRAME DALYVAUJA:
Amelia Jeskevičiūtė-Young, operos dramatinis sopranas
Walter Franklin, operos baritonas
Aido Choras po vad. J. Kazakevičiaus
L. K. M. Choras po vad. A. Anderson
L. K. M. Šokikai povad. Ruth Bell
Aido Vyrų Choras po vadovyste J. Kazakevičiaus
Eiles sakys Elena Brazauskas
Sietyno Choras iš Newarko su jo solistais:
Ann Stellman-Eicke ir Robert Žukauskas
Kviečiame ateiti ir pasigėrėti gražiu koncertu.
Po koncerto šokiai prie J. Kazakevičiaus Orkestros.

Ann Stellman-Eicke dainuos duetą su R. Žukausku.

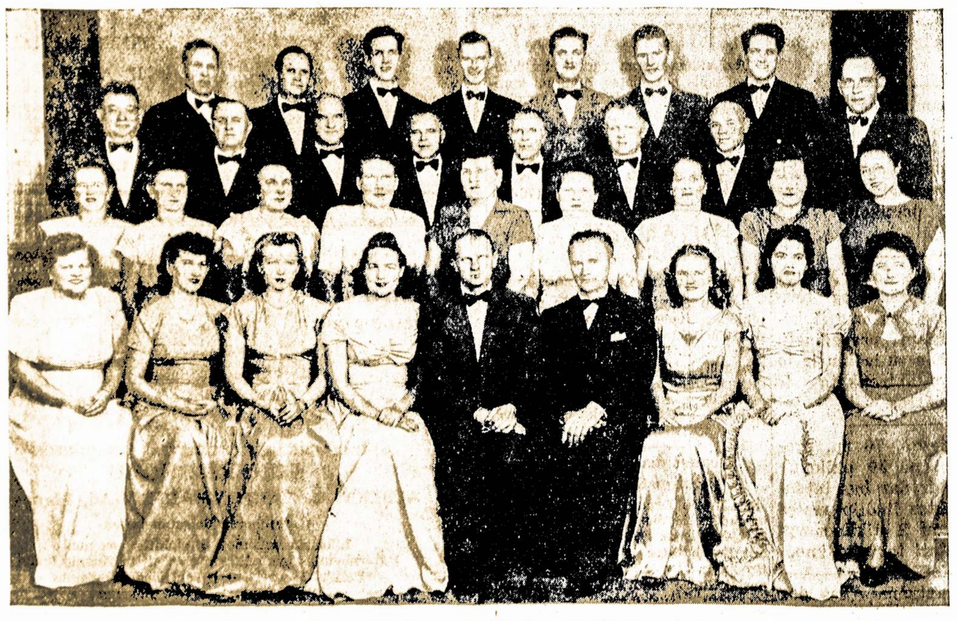
Sietyno Choras iš Newark, N. J., val. Walter Žukas

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EVergreen 7-6868

S. S. Lockett, M. D.
GYDYTOJAS
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos:
1—2 dienom: 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais
Telefonas EVergreen 4-0203

SHALINS
(Shalinskas)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave.
(at Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Laidotuvių Direktoriai:
F. W. Shalins-J. B. Shalins
Tel. VIrginia 7-4499

LIETUVIŠKA

GERIAUSIA DUONA
SCHOLES BAKING
532 Grand St., Brooklyn
KEPAME TIKRĄ LIETUVIŠKĄ DUONĄ IR VISOKIUS PYRAGUS BEI KEIKSUS
Mes perkame geriausios rūšies miltus — tas reiškia, kad mūsų duonoj nėra jokių dažų nei chemikalų. Mūsų duoną valgydami sutaupysite pinigų, nesirgsite, nereikės išmokėti gydytojui.
Pristatome į visas dalis—Brooklyno ir apylinkės, į krautuves ir į pavienius namus; taipgi siunčiame ir į kitus miestus.
Sav. V. LUKOŠEVIČIUS Tel. EVergreen 4-8802

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniską patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Aido Choras Kviečia į Pavasarinį Koncertą

LKM Choras, vadovaujamas Aldonos Anderson (Žilinskaitės), dainuos Aido Choro koncerte balandžio 16-tos popietį, Liberty Auditorijoje.

WALTER ŽUKAS
Jo vadovaujamas Newarko Sietynas dainuos Aido choro koncerte.

Aidiečiai visu smarkumu mokinasi dainas ir rengiasi prie savo **Pavasarinio Koncerto,** kuris įvyks šio mėn. 16 d., sekmadienį, mūsų Kultūriniam Centre. Gi vyrų grupė mokosi naujas dainas atskirai ir žada šauniai pasirodyti. Be abejo, choro mokytojas J. Kazakevičius turi daugiausiai darbo už visus, jo atsakomybėje glūdi aidiečių pasirodymas dainose — bet aidiečiai jojo nenuvils. Aido Chorui akompanuos pianu Sylvia Pužauskaitė.

Aidietė H. Brazauskienė pasižadėjo padeklamuoti porą eilėraščių. Tai labai puiku, nes ši meno šaka pas mus kažkaip apleista. D-gei Brazauskienei jau ne pirmas kartas eilėraščius sakyti, tad reikia tikėtis esant ją gabia šioje meno srityje.

Kiti programoje: Sietyno Choras su savo solistais ir grupėmis; LKM mokiniai; Amelia Young ir Walter Franklin.

Taigi, šis Aido Choro rengiamas koncertas bus įvairus, todėl aidiečiai kviečia visus atsilankyti ir įvertinti mūsų pažangiųjų chorus bei pavienius menininkus. Pradžia 4 val. p. p. Po programos šokiai prie J. Kazakevičiaus orkestros. Įžanga tik $1.20.

H. F.

JURGIS KAZAKEVIČIUS
Aido Choro vedėjas

Baltas Pavasaris

Velykomis tapęs žiemišku, oras vis dar tebesilaiko šaltas ir, kaip žmonės sako, "sukleidavęs." Ketvirtadienį protarpiais švaistėsi snaigės, o penktadienio rytą, darban keliavimo laiku, gerokai pasnigo, automobiliai ir pėstininkai slidinėjo.

Sniegas balandžio mėnesį nėra tradicija, bet nėra nė stebūklas. 1943 metais balandžio 15-tą biskelį snigo. O vėliausias pavasario sniegas New Yorke buvęs pasirodęs gegužės 6-tą, 1891 metais.

Kelrodis į Pramogas

Šeštadienį, 15-tą

Visi keliai ves į So. Brooklyno lietuvių teatrą-šokius. Iš Bridgeporto atvykę aktoriai-mėgėjai suvaidins veikalą "žmonės." Durys atdaros 5 val. Vaidinimas 7-tą. Vieta:

IWO Community Center, 2075 86th St., Brooklyne. West End traukiniu link Coney Island. Išlipti 20th Ave. stotyje. Eiti link 21-mos, kairėje.

★

Sekmadienį, 16-tą

Aido Choro pavasarinis koncertas Liberty Auditorijoje, kampas Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill. Pradžia koncerto 4 val. Paskui šokiai.

BMT Jamaica traukiniu iki 111th St. stoties. Eiti 111-ja du blokai.

Independent Jamaica traukiniu iki Union Turnpike-Kew Gardens stoties. Stotyje išsipirkti transferą už 2c, imti busą ties ta vieta, kur rodo Q-37. Iš buso išlipti prie Atlantic Ave.

Arba galima BMT Jamaica ar Canarsie traukiniais, ar Ind. Euclid Ave. traukiniu atvažiavus į Eastern Parkway (ant Ind. linijos ta pati stotis vadinasi Broadway) stotį išsipirkti stotyje transferą ir prie pat stoties paimti busą Atlantic 22. Priveža prie pat Auditorijos.

Kvotė 50 Asmenų

Praėjusį ketvirtadienį Brooklyne sumedžiojo 50 asmenų, įtartų turint ką bendrą ar žinant ką nors apie gemblerius. Perklausinėjus, didžiumą paleido, o 5 areštavo. Trys yra kaltinami ryšiuose su gembleriais, o du laikomi liūdyti apie įtartuosius.

Nakčia gaisras sužalojo Liaudies Mokyklą 26-tą, Brooklyne. Buvo iššaukta 100 gaisragesių, su 35 inžinais.

MITINGUOSE PASISAKYTA PRIEŠ FAŠISTINĮ MUNDT'O BILIŲ

Balandžio 12-tą tūkstančiai darbininkų ir jų prietelių buvo susirinkę į tris didžiulius masinius mitingus, sušauktus tikslu pasitarti, planuoti veiklą apsaugai Teisių Biliaus.

Manhattan Center didžioji salė New Yorke buvo perpildyta.

Sunnyside Gardens, Queens, tūkstančiams publikos susirinkti taikoma salė, buvo pilna (kas sakė, kad Queens nesą progresyvių žmonių?).

St. George Hotel didysis ballruimis buvo pilnas. Šiame ir man teko būti.

Nuostabiai įdomus buvo mitingas. Buvusieji kituose, pasakoja, koks nustabiausias iš visų buvęs jų mitingas. Visa tai rodo, kiek inteligentijos nesibijojo dažymo raudonai. drįso ragangaudžiams tinkamai atkirsti išstojimu programose. Ir kiek darbo žmonės yra susidomėję išsaugoti mūsų šalies demokratiją ir mūsų žmonių teises, kad darbo vakarą tokias milžiniškas tris sales savimi užpildė.

Brooklyniečių mitinge kalbėjo George Marshall, Adrian Scott, George Murphy, Harold Christoffel, John Gates, Howard Fast, dvasiškis Richard Morford, Ruth Young, 11-kos teismo advokatas Harry Sacher, I. F. Stone. Dainų programoje Laura Duncan ir vienas kitas žymus artistas. Ir turėjome jauną, labai gabų pirmininką, kurio pavardės taip pat nepavyko išgirsti.

Kituose mitinguose taip pat dalyvavo ir visos šalies įžymūnų, kuriuos reakcija nori uždaryti kalėjime, sustabdyti jų iškalbų balsą, šaukiantį saugoti demokratiją ir taiką.

Visi kalbėtojai stipriai užakcentavo reikalą visiems, visais atitinkamais būdais darbuotis nedaleisti Mund-Nixon bilių tapti įstatymu. Jeigu Taft-Hartley tapo žiauriais darbininkams retėžiais, tai Mundt bilius nušluotų darbininkų visas dar tebeturimas laisves ir teises. Jis daug pavojingesnis už Taft-Hartley. O teismų paskiausieji nuosprendžiai, kaip nuteisimas Pacifiko pajūriečių vado Bridges, teismų pasisakymas įkalinti Eugene Dennis, rodo, kad negalima laukti iš teismų palengvinimo fašistinių įstatymų naštos.

Vienatinė darbo žmonių apsauga — nedaleisti Mundt biliui tapti įstatymu. Tas dar galima padaryti, jeigu kiekvienas atlankys savo kongresmanus, senatorius, parašys jiems.

Sukčiavę Visuomenės Turtą

Penki vyrai, buvę įvairiais valdinės War Assets Administracijos viršininkėliais, tarnautojais, patraukti teisman. Juos kaltina, kad jie pardavinėdami karo atliekas suokalbiavę, ėmę kyšius, tiekdavę neteisingus raportus apie išparduodamą turtą.

Kaltinamieji yra Alfred J. Intermont iš New Milford, N. J.; John F. Burke iš Pleasantville, N. Y.; Paul J. Guidone iš Bronx; Louis Tufano iš Hollis, ir Samuel Thorn iš Far Rockaway.

Helicopteriu Išgelbėjo Berniukus

Keturi berniukai, 11 iki 13 metų, praėjusį ketvirtadienį išplaukė į Jamaica Bay paprastoje valtyje. Tačiau ne už ilgo pajuto, jog su vilnimis ir vėju nepajėgs kovoti.

Berniukai išliko gyvi dėka tam, kad vienas jų, Donald Donnelly, pajėgė šaltu vandeniu nuplaukti 500 pėdų ir užsikabinti, išlipti ant gelžkelio. Berniuką ten atrado, nugabeno stotin traukinio konduktorius, o iš ten pašaukta pagalba likusiems valtyje. Juos iš ten iškeldino į krantą policijos helicopteriu.

Transportininkai Sustabdys Darbą

Protestuodami miesto valdžios nesiskaitymą su jais, New Yorko transportininkai seklbia "stoppage" šį pirmadienį. Kol kas žada sustabdyti tiktai kelio ir mašinų-vagonų taisymo darbus. Traukiniai veiks, "jeigu kas nors nesuges," įspėja darbininkai.

Transportininkai reikalauja nors tokių sąlygų, kokias turi to pat amato darbininkai privatinėse industrijose.

Majoras O'Dwyer atsisako apie tai ir girdėti.

POLICISTAS ŽUVO PAREIGOSE

Policistas Louis Balzano, 46 m., prigėrę įkritęs New York įlankos vandenin ties 39th St., Brooklyne. Nelaimė ištiko jam nuo policijos laivuko einant krantan telefonuoti raportą savo viršininkams. Jis įlūžo vandenin kartu su supuvusia prieplaukos lenta.

Būrys policistų pirmosios pagalbos teikėjų, priežiūroje daktarės Helga Paris, darbavosi prie jo 4 valandas, ryždamiesi jį atgaivinti, bet nepavyko.

Kaltinamam žmogžudystėje už nušovimą žmonos kaliniui John J. King apsiskundus, kad jis negali miegoti dėl kito kalinio lermavimo, teisėjas leido jam persikelti į kitą skyrių.

Brooklynietis John Mazurkewitz tapo pašauktas teisman už nepasitraukimą iš kelio gaisragesiams pravažiuoti. Dėl susidūrimo su inžinu ir jo mašina buvo aptrankyta ir pats apibraižytas.

Mrs. Soldezzo, 70 m., prarado 11-ką (po 50 galionų) bačkų vyno ir dar bus teisiama. Policistas liūdijo matęs ją parduodant 2 stiklines vyno, o ji neturi tam leidimo.

Serga Charles Tamošiūnas

Brooklyniečiams gerai pažįstamas, per eilę metų Literatūros Draugijos pirmosios kuopos narys, Charles Tamošiūnas (Thomas) pastaraisiais keliais mėnesiais serga. Serga tokia liga, kuriai kol kas tėra tiktai vienintėlis vaistas—sveikas kraujas.

Gavęs kraujo, Tamošiūnas jaučiasi geriau, gali ne tiktai išsilaikyti gyvu, bet ir dirbti. Kada pritrūksta kraujo, jis liekasi visuotinu ligoniu, o gal būt ir gyvybė neilgai laikytųsi kūne.

Jam jau suteikta 14 perleidimų kraujo nuo praėjusio lapkričio mėnesio. Tas padaryta dėka jo draugams darbininkams unijistams. Kraujo reikia nuolatos, nes jį nuolat sunaikina kraujo nykimo liga vadinama **leukemia.** Dėl to mažai grupei draugų pasidarė per sunku nuolat jį aprūpinti krauju. Jie per unijos laikraštį Hotel & Club Voice atsišaukė ir į kitų lokalų narius.

Tamošiūno žmona, nešina tuo laikraščiu, atėjo Laisvės raštinėn su prašymu patalpinti žinią Laisvėje. Sako, gal kas sveikų, turinčių kraujo jo senųjų draugų ar šiaip progresyvių pagelbės išlaikyti jo gyvybę.

Kas galėtumėte duoti kraujo, nueikite į Memorial Hospital, 444 E. 68th St., New Yorke. Atiduodami puskvortę kraujo, pasakykite, jog duodate Charles Thomas kraujo bankui. Kraują paims jo kreditui.

Tamošiūnas jau keletą metų nesijautė gerai, tačiau tiktai apie pusmetis, kai daktarai jam pasakė, kad jis serga leukemia. Keturis mėnesius jis buvo visai sergančiu. Tas įleidžiamas kraujas jį sustiprino, pastaromis penkiomis savaitėmis jis dirbo. Ir toliau galėtų dirbti ir gyventi, jeigu gautų kraujo.

Būdamas sveiku, jaunesniu, Tamošiūnas veikliai dalyvaudavo organizacijose ir buvo dažnus svečias lietuvių pramogose. Pastaraisiais laikais jo nebematydavome dėl jau žinomos nesveikatos, taipgi dėl naktinio darbo.

R.

SUSIRINKIMAI

RICHMOND HILL, N. Y.

LLD 185 kp. susirinkimas įvyks 19 d. balandžio (April), trečiadienį, 8 val. vak., Kultūriniame Centre.—Valdyba. (70-71)

RIDGEWOOD-BROOKLYN, N. Y.

LLD 55 kp. susirinkimas įvyks balandžio 18 d. Pradžia 8 val. vak., Shapalo ir Vaiginio salėje, 147 Thames St., Brooklyn, N. Y. Visi nariai skaitlingai dalyvaukite šiame susirinkime, turime daug svarbių tarimų aptarti. — Kp. sekretorius. 70-71)

REIKALAVIMAI

Reikalinga namų ruošai darbininkė. Guolis ant vietos, atskiras kambarys. Du suaugę ir 2 metų vaikutis, 5½ kambariai, Bendix washer, nuolatinis darbas, linksmūs namai. Turi mokėti šiek-tiek anglų kalbos. Kreipkitės: Mrs. L. S. Berman, 1474 East 33rd St., Brooklyn, N. Y. Telefonas CL 2-8626. (70-74)

PRANEŠIMAI

Pranešimas Organizacijoms

Švento Jurgio Draugystės metinis piknikas įvyks birželio (June) 24 d., 1950 metais, Clinton Park, Maspeth, L. ., N. Y. Todėl prašome draugijų bei organizacijų viršminėtą dieną nerengti savo parengimų, kad neįvyktų nemalonumai vieniems ar kitiems. — Pikniko sekr. J. Vaznys. (70-71)

Pranešimas Šv. Jurgio Draugystės Nariams

Šv. Jurgio Draugystės mišios įvyks balandžio 23 dieną, kaip 10 val. ryte, Karalienės Angelų Bažnyčioj, ant South 4-tos ir Roebling gatvių, Brooklyn. Šv. Jurgio Draugystės nariai, kurie manysite eiti sykiu su komitetu, susirinkite į Piliečių Kliubo svetainę nevėliaus kai 9:30 val., nes tuo laiku išeisim į bažnyčią. Nes mes turime būti bažnyčioj nevėliaus kai 10 val. ryte.

(70-71) J. Kairys.

ORGANIZACIJOS JAU RUOŠIA GRETAS PIRMOSIOS GEGUŽĖS PARADUI

Didelės ir atstovingos organizacijų konferencijos išrinktas United Labor & People's Committee for May Day jau daug nudirbo. Gauta eisenai ir mobilizacijai vieta. Suregistruota šimtai dalyvaujančių ir vis teberegistruoja daugiau. Nutarta obalsiai ir eisenos tvarka.

Už dienos kitos matysite Laisvėje lietuviams atsiųstą eisenos tvarkraštį. Suglaustai, jau žinoma, kad:

Eisenai ir mobilizacijai gauta tos pačios vietos, kaip kelioms praėjusioms:

Susirinks 36, 37, 38 ir 39th Sts., tarp 8th ir 11th Avenues.

Maršuos 8th Ave. iki 17th St. ir ant 17th iki Union Sq. Blokučiai trumpi, dėl to eisenu bus išgalima net mažam ir senam.

Eisena prasidės 2 valandą. Paskutinėms grupėms išmaršuoti 6 val. Pradės ir baigs jau žinomomis įspūdingiausiomis grupėmis. Pirmieji eis Abrahomo Lincolno Brigada, Kailiasiuvių Unija, o baigs Labor Youth League.

Lietuviams bus proga dalyvauti ir tiems, kuriems negalima būtų išlikti iš darbo, nes susirinkti laikas nustatyta 5:30. Kiekvienas galės į paradą patraukti tiesiai iš darbo ir užbaigti apie 7-tą ar 8-tą.

Parado vyriausiais obalsiais skelbia: Išsaugoti taiką, uždrausti žmogžudingas bombas; gauti darbus ir žmonišką uždarbį visiems norintiems ir galintiems dirbti; išsaugoti demokratiją.

Eisiu.

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

GREENWOOD WINE & LIQUOR STORE
L 5487
Stanley Rutken & Edward Rutken
(Rutkunai) Savininkai
Kokių tik likerių jums reikia, Amerikos išdirbimo ar importuotų, kreipkitės pas Rutkunus—
8707 111th St., Richmond Hill, N. Y.
(Prie BMT Jamaica Line 111th Stoteis)
arba Telefonuokite VIrginia 7-0700
ir Rutkunai pristatys jums į namus.
Vestuvėms, krikštynoms, gimtadienių pokiliams ir visokioms parėms į namus ar į svetaines, Rutkunai atveža jums likerius.

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

TELEPHONE
STAGG 2-5043

RES. TEL.
HY. 7-3631

MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi-Koplyčios, Duodamos
Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.